

Sbírka klauzurních prací z trestního práva hmotného a procesního

TOMÁŠ GŘIVNA
RUDOLF VOKOUN
OTO NOVOTNÝ
JIŘÍ HERCZEG
JANA NAVRÁTILOVÁ
JIŘÍ ŘÍHA
MARIE VANDUCHOVÁ

3., aktualizované vydání
podle nového trestního zákoníku

Wolters Kluwer
Česká republika

SBÍRKA KLAUZURNÍCH PRACÍ
Z TRESTNÍHO PRÁVA HMOTNÉHO
A PROCESNÍHO

Sbírka klauzurních prací z trestního práva hmotného a procesního

doc. JUDr. et Bc. TOMÁŠ GŘIVNA, Ph.D.

JUDr. RUDOLF VOKOUN, CSc.

prof. JUDr. OTO NOVOTNÝ, CSc.

doc. JUDr. et Mgr. JIŘÍ HERCZEG, Ph.D.

JUDr. et Mgr. JANA NAVRÁTILOVÁ, Ph.D.

JUDr. et Bc. JIŘÍ ŘÍHA, Ph.D.

JUDr. MARIE VANDUCHOVÁ, CSc.

3., aktualizované vydání
podle nového trestního zákoníku

Wolters Kluwer
Česká republika

Vzor citace: GRIVNA, T., VOKOUN, R., NOVOTNÝ, O., at al.
*Sbírka klauzurních prací z trestního práva hmotného
a procesního. 3., aktualizované vydání. Praha :*
Wolters Kluwer ČR, a. s., 2011, 328 s.

Seznam autorů

doc. JUDr. et Bc. Tomáš Gřivna, Ph.D. – vedoucí autorského kolektivu; formální požadavky na KLP a metodický návod jejich řešení; klauzurní práce č. 17–22

JUDr. Rudolf Vokoun, CSc. – vedoucí autorského kolektivu; klauzurní práce č. 1–16

prof. JUDr. Oto Novotný, CSc. – předmluvy, revize 1. vydání

doc. JUDr. et Mgr. Jiří Herczeg, Ph.D. – klauzurní práce č. 23–25

JUDr. et Mgr. Jana Navrátilová, Ph.D. – klauzurní práce č. 26, 27

JUDr. et Bc. Jiří Říha, Ph.D. – klauzurní práce č. 28–33

JUDr. Marie Vanduchová, CSc. – klauzurní práce č. 34–42

Rejstříky zpracovala Bc. Kristina Škrabalová

Právní stav publikace je k 1. 1. 2011.

© doc. JUDr. et Bc. Tomáš Gřivna, Ph.D., JUDr. Rudolf Vokoun, CSc.,
prof. JUDr. Oto Novotný, CSc., doc. JUDr. et Mgr. Jiří Herczeg, Ph.D.,
JUDr. et Mgr. Jana Navrátilová, Ph.D., JUDr. et Bc. Jiří Říha, Ph.D.,
JUDr. Marie Vanduchová, CSc., 2011

ISBN 80-7537-097-1 (1. vydání)

ISBN 978-80-7357-345-4 (2. vydání)

ISBN 978-80-7357-607-3

Vydává Wolters Kluwer ČR, a. s., U Nákladového nádraží 6, 130 00 Praha 3
v roce 2011 jako 823. publikaci. Odpovědná redaktorka PhDr. Marie Novotná.
Stran 328. Sazba PageDTP.cz. Tisk Serifa, Jinonická 80, 150 00 Praha 5.
www.wkcr.cz, e-mail: knihy@wkcr.cz, tel.: 246 040 405, 246 040 444,
fax: 246 040 401.

OBSAH

Předmluva k 1. vydání	7
Předmluva k 2. Vydání	8
Předmluva k 3. Vydání	9
Formální požadavky na klauzurní práce a metodický návod pro řešení	10

Klauzurní zadání s řešením

1. Daňové přiznání	21
2. Egonovo trápení	28
3. Exekutor	34
4. Kočičí zlato	39
5. Na samotě u lesa	44
6. Na šikmé ploše	49
7. Pokyn osudu	54
8. Zákeřný manžel	59
9. Zlá Izabela	64
10. Zločin v McDonaldu	71
11. Jonáš a Melicharová	78
12. Malér advokáta Pravoslava	84
13. Vtipálek	91
14. Gejza	99
15. Smolař	107
16. Boříkovy lapálie	116
17. Dva kamarádi	123
18. Tři kamarádi	130
19. Zbabělci	140
20. Hrdina	147
21. Místo trestu orální sex	154
22. Umění milovat	161
23. Kamarádi z mokré čtvrti	168
24. Nákup bez placení	176
25. Nechtěné těhotenství	182
26. Milující otec	189
27. Pan učitel	194
28. BMW Z5	201

29. Kruhový objezd	211
30. Řidič	219
31. Falešné bankovky	228
32. Opilý bagrista	237
33. Tržnice SAPA	246
34. Holohlaví v akci	255
35. V zajetí drog	262
36. Dopravní nehoda v ulici Na Jezerce	269
37. Odmítnutý tanečník	275
38. Falešný kriminalista	281
39. Nehodná matka	288
40. Dobrodružná jízda	295
41. Osudná křeč	301
42. Pomůžeme si sami!	308
Seznam Zkratek	315
Rejstříky	316

PŘEDMLUVA K 1. VYDÁNÍ

Do devadesátých let minulého století měly formy pedagogické kontroly na Právnické fakultě Univerzity Karlovy zásadně povahu ústních zkoušek (určitou výjimku představovaly hlavně diplomové práce, příp. ročníkové práce). Začátkem devadesátých let byly na fakultě v rámci reformy právnického studia postupně zaváděny klauzurní práce. Jako jedna z prvních začala tuto formu kontroly studijních výsledků uplatňovat katedra trestního práva. První klauzurní práci nazvanou „Dva lupiči“ zadala katedra trestního práva přihlášeným studentům dne 2. června 1992. Katedra věnovala řadu let velkou pozornost propracování koncepce a metodiky klauzurních prací i jejich hodnocení a ke 13. výročí uplatňování této formy kontroly vydává soubor svých klauzurních prací tiskem. Vychází tak vstříc mnohým studentům, kteří si zveřejněné klauzurní práce a jejich řešení opisovali a rozmnožovali, navzájem si je půjčovali, a tak v současné době mnoho těchto prací mezi studenty koluje.

Zadávání klauzurních prací se katedře trestního práva jednoznačně osvědčilo. Klauzurní práce mají dvě základní funkce: na jedné straně mohou být spolehlivým prostředkem kontroly studijních výsledků a na druhé straně mohou účinně stimulovat k trestněprávnímu studiu. Mají některé přednosti zejména ve srovnání s ústními zkouškami. Dávají katedře větší možnosti, aby uplatňovala vůči všem studentům stejné požadavky a stejný stupeň náročnosti. To proto, že jedna klauzurní práce se zadává velké skupině studentů (100–300 zkoušených), katedra zpracovává pro posuzovatele jednotné řešení, které posléze zveřejňuje, a navíc jde o písemnou zkoušku, u níž zůstává na fakultě dokumentace, takže lze klasifikaci přezkoumat. To vše umožňuje výrazně větší průhlednost tohoto způsobu zkoušení. Další předností je delší doba zkoušky, což umožňuje studentům lépe čelit nervozitě a trémě. Zatímco ústní zkouška je hlavně zkouškou znalostí, při klauzurní práci se ověřuje i schopnost studenta pracovat se zákonem a aplikovat ho v konkrétní kauze, ale ověřuje se i úroveň jeho právnického písemného vyjadřování.

Předkládaný soubor klauzurních prací představuje práce vzniklé na katedře trestního práva Právnické fakulty Univerzity Karlovy. Autoři jsou si vědomi předností tohoto souboru, ale i jeho slabin (např. nepokrývá dostatečně celou trestněprávní materii). Přesto považují jeho publikaci za správný krok na správné cestě.

V Praze dne 23. května 2005

prof. JUDr. Oto Novotný, CSc.
katedra trestního práva Právnické
fakulty Univerzity Karlovy

PŘEDMLUVA K 2. VYDÁNÍ

Johann Wolfgang Goethe ve svém slavném díle „Faust“ (Praha : Státní nakladatelství krásné literatury, 1965, překlad Otokara Fischera, s. 87) vložil Mefistofelovi do úst tato slova: „Šedá, můj příteli, je všechna teorie a žití zlatý strom se zelená.“ Tato slova adresoval Mefistofeles žákovi chtivému poučení a hořícímu pro studie. Mefistofelův výrok jistě připouští více interpretací, nás však zajímá hlavně to, jak zvýrazňuje význam společenské praxe, lidských aktivit a lidských životů.

I v trestněprávní oblasti má spojení teoretických výkladů se společenskou praxí prvořadý význam. Mnozí studenti, kterým je po teoretickém seznámení s trestněprávními instituty všechno jasné, najednou oněmí a upadnou do hlubokých rozpaků, mají-li tyto instituty uplatňovat v praxi. Teoretické seznámení studentů se základy trestněprávní nauky i se zákonnou podobou trestněprávních institutů nestačí. Je třeba naučit se pracovat s trestním zákonem a trestním řádem, interpretovat a aplikovat trestněprávní normy, analyzovat konkrétní trestní kauzy a na patřičné úrovni je rozhodovat. Právě v těchto směrech může být pro studenty i studentky velkým přínosem Sběrka klauzurních prací z trestního práva hmotného a procesního zpracovaná učiteli katedry trestního práva na Právnické fakultě v Praze.

První vydání tohoto souboru klauzurních prací vyšlo před třemi lety, v roce 2005. Studenty právnických fakult bylo přátelsky přijato a v současné době je již rozebráno. Osudy prvního vydání autorský kolektiv potěšily a přiměly k přípravě druhého vydání, které je upravené a rozšířené.

V Praze dne 25. dubna 2008

prof. JUDr. Oto Novotný, CSc.
katedra trestního práva Právnické
fakulty Univerzity Karlovy

PŘEDMLUVA K 3. VYDÁNÍ

Od roku 2010 má Česká republika nový trestní zákoník (zák. č. 40/2009 Sb.), který celé české trestní právo hmotné modernizoval v souladu s mezinárodními závazky České republiky i světovými a evropskými trendy. Nové české trestní právo hmotné je podstatně propracovanější než předchozí právní úprava, zavedlo bipartici trestných činů (zločiny, přečiny), upravilo některé instituty, které dosud upraveny nebyly (např. skutkový a právní omyl, tzv. nepřímé pachatelství, svolení poškozeného), celkově zpřísnilo postih násilných trestných činů, zavedlo některé nové alternativní tresty (např. domácí vězení), obsahuje některé nové trestné činy (např. nebezpečné pronásledování), některé dosavadní trestné činy dekriminalizovalo (např. řízení motorového vozidla bez řidičského oprávnění) a přineslo i řadu dalších významných změn. Ve srovnání se změnami v oblasti trestního práva hmotného jsou změny v trestním právu procesním (viz zvláště zák. č. 41/2009 Sb.) podstatně méně významné.

Popsaná novela přiměla autorský kolektiv Sbírký klauzurních prací z trestního práva, aby připravil do tisku její třetí vydání. Bylo třeba přezkoumat klauzurní zadání i jejich řešení z pohledu nové zákonné úpravy a obohatit sbírku o několik nových prací.

V Praze dne 11. 1. 2011

prof. JUDr. Oto Novotný, CSc.
Katedra trestního práva Právnické
fakulty Univerzity Karlovy

FORMÁLNÍ POŽADAVKY NA KLAUZURNÍ PRÁCE A METODICKÝ NÁVOD PRO ŘEŠENÍ

I. Soubor klauzurních prací

Při sestavování souboru klauzurních prací sledovali autoři několik pedagogických cílů. Především jsme dbali na to, aby otázky postihovaly co nejširší okruh problémů tak, aby si mohl student procvičit všechny důležité instituty. Složitějším nebo v praxi frekventovaným otázkám je věnována pozornost opakovaně. Záměrem pedagogů je připravit klauzurní práce vždy s obdobným stupněm obtížnosti. Hodnocení obtížnosti je však značně subjektivní a teprve zadání prací studentům a jejich vypracování prověří správnost názoru pedagogů na obtížnost klauzurní práce. Proto i v předkládaném souboru se vyskytují klauzurní práce, u nichž budou mít studenti za to, že jsou obtížnější nebo jednodušší. Jsme si toho vědomi. Sbírka je doplněna rejstříkem. Jestliže činí studentovi obtíže řešit určitý problém, má proto možnost podle rejstříku vyhledat, ve které klauzurní práci se stejná nebo obdobná úloha řeší.

II. Obecně k zadání a řešení

V prvé řadě by si student měl pečlivě přečíst zadání (třeba několikrát), a to nejprve celé zadání. I zdánlivě nepodstatné maličkosti mohou být pro řešení mimořádně důležité (např. ze způsobu vedení útoku, použitých prostředků a způsobených zranění lze dovodit úmyslnou formu zavinění ve vztahu ke způsobenému následku, popř. účinku). Přitom vychází student z následujících předpokladů, není-li v textu výslovně, nebo alespoň nepřímě, uvedeno něco jiného:

1. **Osoba označená jako obviněný je příčetná a z hlediska věku trestně odpovědná.** V textu zadání však může být např. uvedeno „chlapec navštěvující I. stupeň základní školy“, z čehož lze učinit závěr, že se jednalo o dítě mladší 15 let.
2. **Čin byl spáchán na území ČR, občanem ČR.** V zadání může však být výslovně uvedeno něco jiného o státní příslušnosti některého z aktérů nebo o místě spáchání trestného činu, je-li otázka zaměřena na řešení místní působnosti trestního zákona.
3. **Způsob provedení činu popsáný v zadání je jednáním ve smyslu trestního práva** (jako projev vůle ve vnějším světě). Zcela výjimečně

by mohlo zadání ukazovat na skutečnost, že o jednání nejde z důvodu chybějící fyzické složky – projevu (např. pokud jde o pouhou myšlenku, která se netrestá) – nebo psychické složky – vůle (např. pokud by šlo o křeč, vis absoluta, reflexní pohyb).

4. Čin nebyl spáchán za existence některé z okolností vylučujících protiprávnost. Také v tomto případě však může ze zadání vyplývat opak.

5. Pro správné vyřešení otázek bude student potřebovat pouze tyto zákony (znění jiných právních předpisů není pro řešení třeba):

- zákon č. 40/2009 Sb., **trestní zákoník**, ve znění pozdějších změn a doplnění,
- zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (**trestní řád**), ve znění pozdějších změn a doplnění,
- zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (**zákon o soudnictví ve věcech mládeže**), ve znění pozdějších změn a doplnění.

Vzhledem k akcesorické povaze trestního práva se však nelze u některých trestných činů určitě vázanosti na jiné právní předpisy zcela vyhnout (zejména u trestných činů hospodářských). Bude-li student potřebovat k řešení znění některého jiného předpisu, bude na to v textu zadání pamatováno, tedy taková norma bude součástí zadání nebo bude v zadání konstatováno, že určitá mimotrestní norma byla porušena. Zcela výjimečně se znalost některých (notoricky známých) norem předpokládá.

6. Při řešení otázek je podstatné znění zákonů účinné v den konání klauzurní práce. Není třeba se zabývat časovou působností trestních zákonů. Výjimečně může být v poznámce k zadání uvedeno, že pro řešení je nutné vzít v úvahu určitá ustanovení trestního zákona, která nabyla účinnosti po spáchání činu, nebo je v poznámce uvedeno znění určitého ustanovení v době spáchání činu (tj. účelem je upozornit na nutnost řešit časovou působnost). V takovém případě autoři zadání vyberou a uvedou všechna ustanovení, která jsou pro posouzení časové působnosti relevantní. Studenti tak nebudou muset porovnávat všechna ustanovení starého a nového trestního zákona za účelem posouzení, co je pro pachatele příznivější (§ 2 odst. 1 věta za středníkem TZ).

7. Otázky se vždy vztahují k textu uvedenému před otázkami. Má-li tomu být v konkrétním případě jinak, je výslovně uvedeno, ke které části se otázka vztahuje – např. „Posuďte jednání uvedené v otázce č. 4 pro případ, že ...“.

- 8. Nemá-li student v zadání dostatek skutkových podkladů pro kvalifikaci činu, v žádném případě si skutkový děj nedotváří.** Pro případ, že nelze otázku vyřešit jednoznačně, uvede alternativy, popř. varianty řešení.

III. Formální požadavky na citace

Je žádoucí, aby studenti při citaci předpisů **užívali ustálených zkratk**. Například „TZ“ nebo „tr. zák.“ pro označení zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších změn a doplnění. Obdobně zkratku „TR“ nebo „tr. řád“ pro zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších změn a doplnění, anebo zkratku „ZSM“ či „ZSVM“ pro zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže), ve znění pozdějších změn a doplnění. Na tomto místě upozorňujeme, že označení trestní zákon je širší než označení trestní zákoník (srov. § 110 TZ). Jestliže by student uvedl odkaz na „§ 15 trestního zákona“, není bez znalosti kontextu zřejmé, zdali míní § 15 TZ, nebo § 15 ZSM.

Jelikož trestní zákoník zavedl bipartici trestných činů na přečiny a zločiny (§ 14), je zapotřebí, aby student vždy **uvedl, zdali se jedná o přečin nebo zločin**. Například „pachatel se dopustil přečinu krádeže podle § 205 odst. 2 TZ“ nebo „pachatel se dopustil zločinu krádeže podle § 205 odst. 1 písm. b), odst. 4 písm. c) TZ“.

Jednotlivé paragrafy je nutné citovat přesně včetně odstavců, popř. také s uvedením příslušné aliney¹ a písmen (např. přechovává-li pachatel nástroj vytvořený k padělání veřejné listiny, bude citace uvedena takto: § 348 odst. 1 al. 3 TZ). Přesně musí být uveden i název příslušného ustanovení (např. přečin padělání a pozměnění veřejné listiny podle § 348 odst. 1 al. 3 TZ). Při citaci jednotlivých ustanovení se postupuje tak, že mezi označením paragrafu, odstavce a písmene se nepíše čárky, čárka se však píše, odkazuje-li se na více paragrafů, odstavců nebo písmen [např. § 20 odst. 1, § 205 odst. 1 písm. b), e), odst. 4 písm. a), c), odst. 6 TZ].

Byl-li činem naplněn zároveň znak kvalifikované skutkové podstaty (tj. okolnost podmiňující použití vyšší trestní sazby), je nutné citovat i skutkovou podstatu základní, neboť kvalifikační znak doplňuje základní znaky skutkové podstaty. Bez návaznosti na znaky základní skutkové

---

¹ Termínem „alineá“ se rozumí část ustanovení, kdy skutková podstata má v rámci jednoho odstavce určitého paragrafu několik graficky oddělených částí (určitých „pododstavců“). Např. § 207 odst. 1 TZ má dvě aliney (1. „Kdo se zmocní ...“ a 2. „Kdo na cizím majetku ...“).

podstaty by kvalifikovaná skutková podstata nedávala smysl.² Například vykonal-li pachatel soulož s osobou mladší 15 let a tímto činem způsobil smrt, citujeme správně takto: § 187 odst. 1, odst. 4 TZ. U privilegované skutkové podstaty to neplatí, neboť obsahuje všechny znaky skutkové podstaty základní (srov. § 142 k § 140 TZ).

Byl-li čin spáchán ve **spolupachatelství**, je to nutné také vyjádřit v citaci paragrafu (např. spolupachatelství na trestném činu pohlavního zneužití takto: § 23, § 187 odst. 1 TZ). Obdobně je třeba vyjádřit jinou formu **účastenství** [např. návod k trestnému činu pohlavního zneužití takto: § 24 odst. 1 písm. b), § 187 odst. 1 TZ].

Stejným způsobem postupujeme při citaci trestního zákoníku, jestliže pachatel sice čin nedokončil, ale jeho jednání lze kvalifikovat jako některé z **vývojových stadií trestného činu** (např. pokus o spáchání zločinu pohlavního zneužití budeme citovat takto: § 21 odst. 1, 187 odst. 1 TZ).

Byl-li trestný čin spáchán ve formě pokračování, i tato okolnost musí nalézt své vyjádření v citaci zákona (pokračování ve zločinu pohlavního zneužití ve formě spolupachatelství citujeme např. takto: § 23, 187 odst. 1 TZ ve formě pokračování podle § 116 TZ).

V případě **souběhu** více trestných činů je vždy potřeba přesně určit, které trestné činy se sbíhají, o jaký druh souběhu se jedná (jednočinný) či vícečinný) a uvést přesně citaci ustanovení (viz výše). Například „Karel se dopustil v jednočinném souběhu přečinu krádeže podle § 205 odst. 1 písm. b), c), odst. 3 TZ a přečinu porušování domovní svobody podle § 178 odst. 1, odst. 2 TZ“.

IV. Metodický návod pro řešení

Níže předkládáme studentům stručnou rukověť, jak postupovat **při řešení otázek položených v klauzurním zadání** (v každém klauzurním zadání je 7 otázek). Není nezbytně nutné, aby student tímto způsobem postupoval, naopak může si vytvořit metodiku vlastní, která mu lépe vyhovuje. Rozhodující je správné řešení s odůvodněním, z něhož je patrné, jak student k řešení dospěl. Přesto vyžadujeme alespoň **základní členění řešení** a jeho obsahovou náplň, jak uvádíme v následujících čtyřech odstavcích.

Řešení každé otázky má vždy dvě části, a to 1. odpověď s uvedením příslušného ustanovení a 2. odůvodnění. Otázky na sebe vesměs nena-

² Jestliže má kvalifikovaná skutková podstata charakter skutkové podstaty samostatné, tj. obsahuje i všechny znaky základní skutkové podstaty, citujeme ji také samostatně (např. zvlášť závažný zločin vraždy podle § 140 odst. 2 TZ).

vazují, takže není vyloučeno, aby student komplikovanější otázku přeskočil a vrátil se k ní později. Výjimečně je nutné k řešení některé otázky správně vyřešit otázku předchozí. Typickým příkladem je určení věcné příslušnosti soudu, k čemuž je zapotřebí správně hmotněprávně kvalifikovat jednání pachatele. Jiným případem závislosti na správné hmotněprávní kvalifikaci bude určení promlčecí doby, určení rozpětí sazby pro uložení trestu odnětí svobody při souběhu trestných činů nebo při modifikaci trestních sazeb (např. podle § 43, § 58, § 59, § 108 TZ, § 31 odst. 1 ZSVM), možnost konání zkráceného přípravného řízení, možnost rozhodnutí o podmíněném zastavení trestního řízení apod.

Odůvodnění hmotněprávních odpovědí je zpravidla tvořeno **zdůvodněním všech znaků použité právní kvalifikace**.

Při porovnání skutkového děje s textem zákona se reprodukuje jen relevantní část skutkové podstaty, neuvádí se ty varianty skutkové podstaty, resp. jejich znaky, pod které daný případ nesubsumujeme. Uvádíme pouze tu variantu, jejíž znaky pachatel svým jednáním skutečně naplnil, tedy která odpovídá jednání pachatele [např. u úvěrového podvodu podle § 211 odst. 1 TZ neuvádíme všechny v úvahu připadající formy podvodného jednání – uvedení nepravdivých, hrubě zkreslených údajů, zamlčení podstatných údajů – ale uvedeme jen tu formu podvodného jednání, kterou byl trestný čin skutečně spáchán (např. zamlčením podstatných údajů)].

Následuje závěrečné porovnání (konfrontace) skutkového děje s textem zákona obdobně, jak to činí soud v rozsudku. Např. obviněný Josef dne 4. 11. 2010 kolem 16.20 hod. v Praze 6 v prodejně HORNBACH z volného prodeje vzal 3 ks zahradních nůžek v hodnotě 15 000 Kč, které si uschoval pod bundou, a poté bez zaplacení prošel prostorem pokladen, tedy přisvojil si cizí věc tím, že se jí zmocnil, a způsobil tak škodu nikoli nepatrnou, čímž spáchal přečin krádeže podle § 205 odst. 1 písm. a) TZ.

Odůvodnění procesních odpovědí zásadně předpokládá uvést, **které ustanovení trestního řádu danou situaci řeší a proč toto ustanovení na daný případ aplikujeme**.

A. Hmotněprávní kvalifikace popsaného případu

Po pečlivém přečtení celého zadání může student přistoupit k řešení jednotlivých otázek. Při trestněprávní kvalifikaci je **prioritní zjistit naplnění všech formálních znaků trestného činu**. Teprve při závěru, že čin vykazuje všechny formální znaky trestného činu, lze posuzovat, zdali se uplatní trestní odpovědnost a trestněprávní důsledky s ní spojené s ohledem na zásadu subsidiarity trestní represe (§ 12 odst. 2 TZ). U formálních znaků postupujeme nejprve od znaků skutkové podstaty (zprvu základní a poté kvalifikované) ke znakům obecným (věk, přičetnost).

Doporučujeme, aby student nejprve kvalifikoval jednání pachatele **podle všech v úvahu připadajících ustanovení** a teprve posléze zkoumal, zda je jejich souběh možný.

Klíčem ke správné kvalifikaci činu je určení **objektu**, pak naplnění dalších znaků trestného činu. Podle správně určeného objektu je možné zúžit okruh potenciálních trestných činů, a to na příslušnou hlavu trestního zákoníku, kde jsou trestné činy řazeny podle druhového (skupinového) objektu. Takové řešení však nemusí být vždy úplně správné. Je nezbytné si uvědomit, že zasažený zájem může být chráněn i v jiných hlavách trestního zákoníku [např. právo na život je objektem nejen u trestných činů uvedených v hlavě I zvláštní části TZ – trestné činy proti životu a zdraví, ale také např. v hlavě VII – § 272 odst. 1, odst. 3 písm. a); hlavě IX – § 312; hlavě X – § 323 odst. 1, odst. 4 apod.].

Máme-li určen okruh trestných činů podle chráněného zájmu, můžeme mezi nimi provést výběr na základě **objektivní stránky trestného činu** (zejména jednání a následku). Trestné činy se mezi sebou liší nejzřetelněji právě objektivní stránkou. Jednání je projev vůle ve vnějším světě. Je proto nezbytné soustředit pozornost na to, zda pachatel skutečně jednal, tj. zda projevoval vůli, což by bylo vyloučeno např. při mimovolním pohybu v křeči apod.³ Při zkoumání jednání je třeba mít na paměti obě formy jednání, tj. konání i opomenutí. Zejména u trestných činů, jejichž znakem je účinek, může mít jednání formu opomenutí za splnění podmínky § 112 TZ.

Je třeba se také zabývat otázkou, zda se může trestného činu dopustit kdokoliv (míněno kdokoliv, kdo je trestně odpovědný), anebo je **okruh pachatelů** omezen, tj. trestní zákoník vyžaduje od pachatele jeho zvláštní vlastnost, způsobilost nebo postavení (§ 114 TZ). Tak tomu je např. u trestných činů vojenských (hlava XII zvláštní části TZ), jejichž pachatelem může být pouze voják (§ 114 odst. 1 věta druhá TZ).

Význam pro správnou kvalifikaci činu hraje také **subjektivní stránka trestného činu**, zejména zavinění. Některé trestné činy lze spáchat jen úmyslně (např. § 140 TZ), některé jen z nedbalosti (§ 303 TZ), jiné oběma formami zavinění (§ 196 odst. 1 TZ), výjimečně může být nedbalost omezena jen na hrubou (§ 232 TZ) nebo úmysl jen na přímý (§ 174 TZ – „s cílem“). U kvalifikovaných skutkových podstat postačí ve vztahu ke kvalifikačnímu znaku zpravidla nedbalostní forma zavinění [jinak např.

³ Alternativním postupem je řešení této otázky jako první, tedy ještě před úvahou o objektu trestného činu, neboť tato úvaha by v případě, že nejde o jednání, byla nadbytečná. V rámci objektivní stránky skutkové podstaty trestného činu bychom se pak měli ptát pouze na povahu jednání ve smyslu znaků příslušné skutkové podstaty – např. jestli šlo o omezení osobní svobody, nebo už zbavení, zda pachatel užil násilí apod.

§ 272 odst. 1, odst. 3 písm. a) TZ]. Je proto nutné zdůvodnit konkrétní formu zavinění (např. v čem spočívalo srozumění u eventuálního úmyslu nebo proč pachatel o určité skutečnosti vědět měl a mohl u nevědomé nedbalosti apod.). U přípravy k trestnému činu a pokusu trestného činu je subjektivní stránka zvláště důležitá, neboť zatímco nejsou naplněny všechny znaky objektivní stránky trestného činu, subjektivní stránka je úplná (úmysl spáchat trestný čin). Obdobně u účastenství v užším slova smyslu nemusí být objektivní stránka trestného činu naplněna, rozhodující však bude úmysl účastníka. Zde je však nutné dbát na zásadu akcesority účastenství (tj. pachatel se musí o čin alespoň pokusit), jinak se může jednat pouze o některou z forem přípravy k trestnému činu.

Znakem trestného činu je také **protiprávnost**. Chybí-li protiprávnost, nejde o trestný čin. Typické důvody vyloučení protiprávnosti jsou uvedeny především v § 28 až § 32 TZ. Dojde-li student k závěru, že je u činu vyloučena protiprávnost, musí to náležitě zdůvodnit s poukazem na zákonné ustanovení, popř. i za použití analogie. Přitom zejména odůvodní, zdali byly splněny podmínky jednání za okolnosti vylučující protiprávnost, tedy že nedošlo k excesu.

Po posouzení všech znaků skutkové podstaty je možné přistoupit ke znakům obecným (**věk, přičetnost**). Je-li aktér mladší 18 let, vyžaduje se jeho označení podle zákona č. 218/2003 Sb. (mladistvý, dítě mladší 15 let), stejně jako označení činu (provinění, čin jinak trestný). Vůbec je nutné respektovat zvláštnosti odpovědnosti za protiprávní činy mládeže včetně ukládaných opatření za jejich spáchání podle citovaného zákona. Nepřičetnost, připadá-li v úvahu, se odůvodňuje tak, aby z odůvodnění vyplývaly všechny její znaky (viz § 26 TZ). Byl-li trestný čin spáchán pod vlivem návykové látky, je nezbytné posoudit stav před aplikací návykové látky a po ní a okolnosti, které předcházely uvedení se do tohoto stavu. Na základě těchto zjištění lze učinit závěr o trestní odpovědnosti pachatele (trestně neodpovědný, zmenšeně přičetný, *actio libera in causa culposa*, *actio libera in causa dolosa*, § 360 odst. 1, § 274 TZ). U trestného činu opilství podle § 360 odst. 1 TZ student odůvodní, který kvazidelikt byl spáchán.

Poté, co se student vypořádá s formální stránkou trestného činu, měl by případně zdůvodnit, proč aplikuje zásadu subsidiarity trestní represe, a to rozбором znaků uvedených v § 12 odst. 2 TZ, zejména v čem spatřuje nedostatek společenské škodlivosti (ke kritériím srov. srov. § 39 odst. 2 TZ) a proč postačuje uplatnění odpovědnosti podle jiného právního předpisu.

Došlo-li ke spáchání trestného činu za **součinnosti** více osob, je nutné posoudit jejich účast na trestném činu individuálně. V případě účastenství je třeba rozhodnout, zda se jednalo o spolupachatelství, nebo některou

z forem účastenství v užším slova smyslu (organizátorství, návod a pomoc). O pachatelství se bude jednat i tehdy, jestliže pachatel úmyslně využije ke spáchání trestného činu tzv. živý nástroj (např. osobu trestně neodpovědnou pro věk). V tomto případě je nutné zdůvodnit jak činnost živého nástroje, tak osoby stojící v pozadí jako nepřímý pachatel (viz § 22 odst. 2 TZ). Tyto případy je nezbytné odlišovat od případu, kdy pachatel neví, že druhá osoba – živý nástroj – nejedná (popř. nejedná zaviněně nebo jedná kulpózně). Tento zvláštní případ omylu by bylo lze podle okolností kvalifikovat jako přípravu k trestnému činu ve formě pokusu účastenství na trestném činu. U spolupachatelství se vyžaduje zdůvodnění společného jednání, aby došlo k odlišení od souběžného pachatelství a od jiných forem účastenství v širším smyslu. U účastenství se vyžaduje uvedení jeho konkrétní formy (organizátorství, návod, pomoc), dále vztah ke konkrétnímu trestnému činu konkrétního pachatele, to vše za předpokladu, že byla splněna podmínka akcesority účastenství.

Jestliže jednání pachatele nedospělo do stadia dokonání trestného činu, je nutné označit příslušné **vývojové stadium** (a odůvodnit je – např. v čem spočívalo úmyslné vytváření podmínek pro spáchání trestného činu nebo proč šlo o jednání bezprostředně směřující k dokonání trestného činu) spolu s uvedením trestného činu, k jehož dokonání jednání směřovalo. Zvláště upozorňujeme na nezbytnost vypořádat se s tím, zda je příprava vůbec u konkrétního trestného činu trestná (viz § 20 odst. 1 TZ). V této souvislosti je nezbytné věnovat zvýšenou pozornost předčasně dokonáným trestným činům a jiným případům, kdy není příprava a pokus možný. Problémem bývá také tzv. kvalifikovaná příprava a pokus (nutno odlišovat od pokusu kvalifikovaného trestného činu).⁴

Subsumujeme-li jednání pachatele pod některou **kvalifikovanou skutkovou podstatu**, je nevyhnutelné zdůvodnit, která z okolností podmiňujících použití vyšší trestní sazby byla naplněna a jak.

Další velmi obtížnou otázkou bývá vyřešení **souběhu trestných činů** a vyloučení jednočinného souběhu v konkrétním případě. Základem je rozlišení, o kolik skutků se v popsaném případě jedná. Podle počtu skutků a jejich právní kvalifikace se pak rozlišuje souběh jednočinný a vícečinný, stejnorodý a nestejnorodý. Student by měl odůvodnit, proč jde o ten či onen druh souběhu, popř. proč je jednočinný souběh vyloučen.⁵

⁴ K tomu blíže srov. Novotný, O., Vanduchová, M., Šámal, P. et al. *Trestní právo hmotné 1. Obecná část*. 6. vydání. Praha : Wolters Kluwer ČR, a. s., 2010, str. 296 (pokus kvalifikovaného trestného činu), str. 304 (kvalifikovaný pokus).

⁵ K tomu blíže srov. Novotný, O., Vanduchová, M., Šámal, P., et al. Cit. dílo. Str. 331–340.

Student by měl též zvážit, zda nedošlo k **zániku trestní odpovědnosti** (§ 33 až § 35, § 20 odst. 3, § 21 odst. 3, § 24 odst. 3 TZ, § 7, § 8 ZSVM, smrt pachatele, milost prezidenta republiky, zvláštní případy účinné lítosti – § 197, § 242, § 362 TZ) nebo **trestu** (zejména § 94, § 95 TZ).

Poměrně často se objevuje otázka **sankcí, resp. jejich ukládání**. Zde je nutné znát, které tresty (trestní opatření) lze uložit samostatně a za jakých podmínek, i když nejsou uvedeny ve zvláštní části trestního zákona, a kdy lze uložit i více trestů vedle sebe (§ 53 TZ). Při výměře trestu (trestního opatření) mohou hrát roli ustanovení o modifikaci trestních sazeb (např. § 108 TZ, § 31 odst. 1 ZSVM). Dále je třeba zvážit případné uložení úhrnného, souhrnného nebo společného trestu (§ 43 až § 45 TZ). Často se zapomíná, že v rámci vykonávacího řízení může dojít k významné modifikaci již uloženého trestu, popř. i k upuštění od výkonu trestu (hlava XXI. TR). Předmětem dotazu mohou být také výchovná (§ 15 – § 20 ZSVM) a ochranná opatření (§ 21 až § 23 ZSVM, § 96 až § 104 TZ), popř. opatření podle § 93 ZSVM.

Na závěr k hmotněprávní části lze poznamenat, že tam, kde zákon užívá **pojmu definovaného v trestním zákoníku**, je zcela nezbytné, aby student na příslušné ustanovení poukázal (např. opomenutí – § 112 TZ; pokračování v trestném činu – § 116 TZ; spáchání trestného činu násilím – § 119 TZ; výše škody – § 138 TZ; úplatek – § 334 odst. 1 TZ apod.). U základních pojmů nevyložených v trestním zákoně se vyžaduje odůvodnění podle judikatury a nauky (např. organizovaná skupina, trestné činy hromadné a trvající apod.).

B. Řešení procesních otázek

Řešení otázek z trestního práva procesního nevyžaduje systematiku uvedenou shora u hmotněprávního posouzení. To však neznamená, že by otázky z trestního řízení byly vždy jednoduché. Ustanovení trestního řádu (obdobně jako trestního zákona) jsou navzájem provázána, proto řešení bude nezdědka vyžadovat **aplikaci několika ustanovení** trestního řádu zároveň. Na rozdíl od trestního zákona se zde otevírá širší prostor pro aplikaci analogie, která však i zde má své meze. Při výkladu a analogii je třeba respektovat **základní zásady** trestního řízení, jejichž stručný výčet nalezneme v § 2 TR. Při výkladu student používá **standardních výkladových postupů** (jazykový, logický, systematický, omezeně historický a teleologický). Některé pojmy jsou definovány v § 12 TR.

Tak jako trestní zákoník má svoji obecnou část, má trestní řád **společná ustanovení** (§ 1–156 TR). Na to je třeba pamatovat při odpovědích na položené otázky. Některé odpovědi tak budou správné jen při aplikaci společného ustanovení ve spojení s ustanovením jiné části trestního řádu.

Například ustanovení o rozsudku nalezneme nejen ve společných ustanoveních (§ 120 až 133, § 139 TŘ), ale také v rámci části třetí trestního řádu upravující řízení před soudem (§ 225 až 230 TŘ). Jiným příkladem pro použití systematického výkladu jsou **zvláštní způsoby řízení** (§ 290 až 314n TŘ), které stanoví jen určité odchylky od obecné úpravy. V samostatném zákoně (ZSVM) je upraveno řízení v trestních věcech mladistvých. Tento zákon je lex specialis ve vztahu k trestnímu řádu.

Příklad č. 1

Daňové přiznání

■ Miloš podal finančnímu úřadu daňové přiznání k dani darovací. Ještě dříve, než byla na základě tohoto daňového přiznání Milošovi daň vyměřena, provedl u něj finanční úřad kontrolu. Při této kontrole bylo zjištěno, že Miloš záměrně ve svém daňovém přiznání uvedl nepravdivé údaje, čímž snížil svoji daňovou povinnost o částku 60 000 Kč. Finanční úřad proto Milošovi vyměřil daň ve správné výši. Asi za týden poté vyhledal Miloše Ludvík, který pracoval jako údržbář na finančním úřadu. Nabídl se, že pokud mu Miloš dá 20 000 Kč, zařídí u ředitele finančního úřadu, aby mu za jeho podvod neuložil finanční sankci, k čemuž je ze zákona oprávněn, neboť ředitel je jeho dobrý známý a jistě to pro něj rád a nezištně udělá. Miloš Ludvíkovi slíbil, že mu příští den požadovanou částku přinese.

Otázky

- 1 Jak právně posoudíme Milošovo jednání? Odůvodněte.
- 2 Jaký význam pro právní posouzení Milošova jednání by měla skutečnost, že finanční úřad nezjistil nesprávnost v daňovém přiznání, a daň proto vyměřil v částce o 60 000 Kč nižší, než měla být vyměřena? Miloš vyměřenou daň zaplatil, ale po několika týdnech sám rozdíl na dani doplatil, protože se obával, že případná další kontrola v následujících letech by mohla jeho podvod odhalit. Odůvodněte.
- 3 Jsou orgány činné v trestním řízení vázány pravomocným rozhodnutím příslušného finančního úřadu o výši částky, o kterou Miloš snížil svoji daňovou povinnost? Odůvodněte.
- 4 Za čin uvedený v zadání byl Milošovi okresním soudem pravomocně uložen trest odnětí svobody v trvání 9 měsíců, jehož výkon byl podmíněně odložen na zkušební dobu 1 roku, a dále peněžitý trest. Poslední měsíční splátku peněžitého trestu zaplatil Miloš krátce před uplynutím zkušební doby. Ihned poté, co uplynula zkušební doba, v jejímž průběhu Miloš vedl

řádný život, podal Miloš soudu žádost, aby rozhodl, že se ve zkušební době osvědčil. Pokud soud jeho žádosti vyhoví, bude ve výpise z evidence rejstříku trestů i nadále uváděn uložený podmíněný trest odnětí svobody? Odůvodněte.

- 5** V průběhu vyšetřování si Milošův obhájce stěžoval státnímu zástupci, že nebyl policejním orgánem vyrozuměn o termínu podání vysvětlení jednoho z kontrolorů finančního úřadu, ačkoliv výslovně požádal o vyrozumívání o všech vyšetřovacích úkonech. Byla tato výtka důvodná za předpokladu, že v daném případě se nejednalo o úkon, který by nebylo možno odložit, ani o případ, že by vyrozumění obhájce nebylo možno zajistit? Odůvodněte.
- 6** V řízení proti Ludvíkovi okresní soud vyhlásil zprošťující rozsudek. Na základě odvolání státního zástupce podaného v Ludvíkův neprospěch odvolací soud znovu provedl některé důkazy, které již byly provedeny v řízení před okresním soudem a navíc provedl i nové důkazy, jichž se státní zástupce ve svém odvolání domáhal a které skutečně vinu Ludvíka spolehlivě prokazovaly. Poté odvolací soud uznal Ludvíka vinným žalovaným skutkem. Bylo jeho rozhodnutí v souladu s trestním řádem? Odůvodněte.
- 7** Předpokládejme, že o Milošově vině bylo rozhodnuto trestním příkazem. Miloš proti trestnímu příkazu podal včas odpor, a to podáním do podatelny soudu. Druhý den si vše rozmyslel a podáním, učiněným rovněž do podatelny soudu, vzal svůj odpor zpět. Jaké bude mít toto zpětvzetí odporu právní důsledky? Odůvodněte.

Poznámky

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Řešení**1 Miloš se dopustil ve vícečinném souběhu pokusu přečinu zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle § 21 odst. 1, § 240 odst. 1 TZ a přečinu nepřímého úplatkářství podle § 333 odst. 2 TZ.**

Miloš ve svém daňovém přiznání záměrně uvedl nepravdivé údaje, aby tak snížil svoji daňovou povinnost. V důsledku provedené kontroly však daň byla finančním úřadem vyměřena ve správné výši.

Uvedení nepravdivých údajů v daňovém přiznání v úmyslu snížit daňovou povinnost je jednáním bezprostředně směřujícím ke zkrácení daně, neboť na základě takového „nesprávného“ daňového přiznání by mělo dojít k vyměření nižší daně, než jaká by odpovídala skutečnosti. (Trestným činem podle § 240 odst. 1 TZ není nezaplacení daně, ale takové jednání, jímž pachatel dociluje, aby mu daň nebyla vyměřena vůbec nebo v nižší výši.) V důsledku kontroly však nedošlo ke zkrácení daně, neboť daň byla vyměřena ve správné výši. Jedná se proto o jednání ve stadiu pokusu ve smyslu § 21 odst. 1 TZ.

Částka 60 000 Kč představuje podle § 138 odst. 1 TZ zkrácení daně ve větším rozsahu.

Miloš slíbil Ludvíkovi 20 000 Kč za to, aby u ředitele finančního úřadu zařídil, aby mu neuložil finanční sankci, k čemuž je ze zákona oprávněn. Částka 20 000 Kč, kterou Miloš slíbil Ludvíkovi, je neoprávněná výhoda spočívající v přímém majetkovém obohacení, které se má dostat uplácenému a na kterou není nárok. Jedná se proto o úplatek ve smyslu § 334 odst. 1 TZ.

Ředitel finančního úřadu je odpovědným úředníkem orgánu státní správy, který plní úkoly státu a společnosti a používá přitom svěřené pravomoci. Jedná se proto o úřední osobu ve smyslu § 127 odst. 1 písm. d) TZ. Uložení finanční sankce na základě zákona v řízení ve věcech daní a poplatků je výkonem pravomoci úřední osoby.

Úplatek nebyl určen pro ředitele finančního úřadu (srov. v zadání: „... že to pro Ludvíka nezištně udělá ...“), ale přímo pro Ludvíka, a to za to, že bude svým vlivem působit na ředitele finančního úřadu, aby nevyužil své pravomoci uložit Milošovi finanční sankci.

Skutek je souhrnem všech vnějších projevů vůle pachatele, které jsou příčinou následku významného z hlediska trestního práva, pokud jsou zahrnuty zaviněním. Miloš nejdříve úmyslně uvedl nepravdivé údaje do daňového přiznání, aby tím zkrátil daň. Teprve poté slíbil Ludvíkovi úplatek v úmyslu, že bude svým vlivem působit na výkon pravomoci ředitele finančního úřadu. Obě Milošova jednání (uvedení nepravdivých údajů v daňovém přiznání a slib úplatku) směřovala k jinému trestně

relevantnímu následku (zkrácení daňové povinnosti, ovlivnění veřejného činitele při výkonu jeho pravomoci). Jedná se proto o dva samostatné skutky.

Oba skutky byly spáchány dříve, než byl proti Milošovi vyhlášen soudem prvního stupně odsuzující rozsudek (doručen trestní příkaz). Jedná se proto o souběh vícečinný.

Tedy Miloš:

- jednak uskutečnil jednání, které bezprostředně směřovalo ke zkrácení daně ve větším rozsahu, a to v úmyslu daň ve větším rozsahu zkrátit, přičemž k dokonání činu (ke zkrácení daně) nedošlo,
- jednak jinému slíbil úplatek za to, že bude svým vlivem působit na výkon pravomoci veřejného činitele.

2 Trestnost dokonaného přečinu zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle § 240 odst. 1 TZ by zanikla účinnou lítostí ve smyslu § 33 TZ.

Jestliže Miloš uvedl ve svém daňovém přiznání nepravdivé údaje a dosáhl tak toho, že mu finanční úřad vyměřil daň o 60 000 Kč nižší, než měla být vyměřena, zkrátil ve větším rozsahu (§ 138 odst. 1 TZ) daň a dokonil tak přečin zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby ve smyslu § 240 odst. 1 TZ.

Škodlivý následek, spočívající ve zkrácení daně, byl napraven jejím dodatečným doplacením.

Miloš tak učinil z obavy, že případná další kontrola v následujících letech by mohla jeho „podvod“ odhalit. Obecná, konkrétními okolnostmi nepodložená obava z odhalení a případného trestního stíhání nevylučuje dobrovolnost Milošova jednání. (Dobrovolnost by zpravidla byla vyloučena tehdy, pokud by Milošovo jednání bylo již odhaleno, bezprostředně by mu hrozilo trestní stíhání nebo bylo dokonce již zahájeno.) Miloš tedy škodlivý následek napravil dobrovolně.

Podle § 33 TZ trestnost trestného činu podle § 240 TZ zaniká, jestliže pachatel dobrovolně škodlivý následek trestného činu napravil.

3 Podle § 9 odst. 1 TŘ orgány činné v trestním řízení nejsou vázány pravomocným rozhodnutím příslušného finančního úřadu o výši částky, o kterou Miloš snížil svoji daňovou povinnost, neboť na posouzení této otázky závisí rozhodnutí o vině. Orgány činné v trestním řízení si takovou otázku posoudí jako otázku předběžnou.

Předběžné (prejudiciální) otázky jsou takové otázky, které nejsou předmětem daného trestního řízení, ale na jejich vyřešení závisí mj. rozhodnutí o vlastním předmětu trestního řízení.

Orgány činné v trestním řízení jsou zásadně vázány pravomocným rozhodnutím soudu nebo jiného státního orgánu (tj. též finančního úřadu) o předběžné otázce, pokud takové rozhodnutí již bylo vydáno. Nejsou však vázány takovými rozhodnutími (byť by to byla pravomocná rozhodnutí příslušných orgánů), na kterých závisí rozhodnutí o vině obviněného. Na posouzení otázky, v jakém rozsahu byla daň zkrácena, závisí závěr, zda obviněný naplnil zákonný znak objektivní stránky skutkové podstaty trestného činu podle § 240 TZ, zda daň zkrátí ve „větším rozsahu“, tj. posouzení viny obviněného.

Takovou otázku si proto orgány činné v trestním řízení posoudí samostatně jako otázku předběžnou, a to bez ohledu na již existující pravomocné rozhodnutí příslušného finančního orgánu.

4 Ve výpisu z evidence rejstříku trestů bude i nadále uváděn uložený podmíněný trest odnětí svobody, neboť dosud neuplynula doba k zahlázení peněžitého trestu podle § 105 odst. 1 písm. e) TZ a ve smyslu § 105 odst. 5, 6 TZ lze odsouzení zahladit pouze jako celek.

Pokud soud rozhodne, že se osoba odsouzená k podmíněnému trestu odnětí svobody ve zkušební době osvědčila, na pachatele se podle § 83 odst. 4 TZ zpravidla hledí, jako by nebyl odsouzen. Takzvaná fikce neodsouzení zde nastává přímo ze zákona a není rozhodováno o zahlázení odsouzení. Podle § 105 odst. 1 písm. e) TZ při uložení peněžitého trestu za úmyslný trestný čin soud odsouzení zahladí, vedl-li odsouzený po jeho výkonu řádný život nepřetržitě po dobu nejméně jednoho roku. Oba tresty byly Milošovi uloženy tímž rozsudkem, takže po uplynutí jednorocní zkušební doby podmíněného odsouzení ještě nemohla uplynout jednorocní doba k zahlázení peněžitého trestu, když Miloš poslední splátku peněžitého trestu zaplatil teprve krátce před uplynutím zkušební doby.

Z ustanovení § 105 odst. 5 a 6 TZ vyplývá, že v případech, kdy pachateli bylo uloženo více trestů vedle sebe, účinek, že na pachatele se hledí, jako by nebyl odsouzen, může nastat až najednou ve vztahu k odsouzení za určitý skutek jako celku.

Účinek, že se na pachatele hledí, jako by nebyl odsouzen, tedy nastane až zahlázením odsouzení k peněžitému trestu. Do té doby se neuplatní ani fikce, že se na pachatele, který se ve zkušební době podmíněného odsouzení osvědčil, hledí, jako by nebyl odsouzen.

Ve výpise z evidence rejstříku trestů jsou uváděna všechna pravomocná odsouzení soudy České republiky (též soudy působícími dříve na území České republiky a výjimečně i soudy cizozemskými), pokud nebyla zahlázena nebo pokud se ohledně nich neuplatní zákonná fikce, že se na pachatele hledí, jako by nebyl odsouzen.

[Teoreticky by bylo možné, aby účinek, že se na pachatele ohledně obou uložených trestů hledí, jako by nebyl odsouzen, nastal již v době rozhodování o osvědčení se podmíněně odsouzeného. Bylo by tomu tak tehdy, pokud by soud rozhodl nejen ohledně podmíněného odsouzení k trestu odnětí svobody tak, že se odsouzený ve zkušební době osvědčil, ale současně by za podmínek § 105 odst. 3 TZ (tj. že odsouzený svým velmi dobrým chováním prokázal, že se napravil) k žádosti odsouzeného odsouzení k peněžitému trestu zahladil i před uplynutím doby uvedené v § 105 odst. 1 písm. e) TZ. Takovouto žádost však v posuzovaném případě Miloš nepodal.]

5 Výtka nebyla důvodná, protože podle § 165 odst. 2 TŘ je obhájce oprávněn být přítomen pouze u takových vyšetřovacích úkonů, jejichž výsledek může být použit jako důkaz v řízení před soudem, přičemž podle § 158 odst. 5 TŘ úřední záznam o podaném vysvětlení nelze v řízení před soudem použít jako důkaz.

Podle § 165 odst. 3 TŘ, oznámí-li obhájce, že se chce účastnit vyšetřovacího úkonu, uvedeného v § 165 odst. 2 TŘ, je policejní orgán povinen obhájce o takovém úkonu vyrozumět.

Podle § 165 odst. 2 TŘ je obhájce oprávněn být přítomen při vyšetřovacích úkonech, jejichž výsledek může být použit jako důkaz v řízení před soudem.

Podle § 158 odst. 5 TŘ se o obsahu vysvětlení, která nemají povahu neodkladného nebo neopakovatelného úkonu, sepíše úřední záznam. Nestanoví-li trestní řád jinak (tak by tomu bylo ve zjednodušeném řízení za podmínek § 314d odst. 2 TŘ, což však není daný případ, neboť o Milošově činu se nekonalo zkrácené přípravné řízení, ale řádné vyšetřování po zahájení trestního stíhání), úřední záznam nelze v řízení před soudem použít jako důkaz.

6 Rozhodnutí odvolacího soudu, jímž uznal Ludvíka vinným žalovaným skutkem, bylo v rozporu s § 259 odst. 5 písm. a) TŘ.

Podle § 259 odst. 4 TŘ může odvolací soud změnit napadený rozsudek v neprospěch obžalovaného na podkladě odvolání státního zástupce, které bylo podáno v neprospěch obžalovaného.

Podle § 259 odst. 3 TŘ se odvolací soud při svém rozhodování může odchýlit od skutkového zjištění soudu prvního stupně, jestliže v odvolacím řízení provede znovu pro skutkové zjištění podstatné důkazy, které již byly provedeny v nalézacím řízení, resp. pokud provede důkazy, které nebyly provedeny v hlavním líčení.

26 Obě tyto zákonné podmínky byly v posuzovaném případě splněny.

Avšak podle § 259 odst. 5 písm. a) TŘ nemůže odvolací soud uznat obžalovaného vinným skutkem, pro který byl napadeným rozsudkem zproštěn.

(Odvolací soud měl podle § 258 odst. 1 písm. c) TŘ napadený rozsudek zrušit a podle § 259 odst. 1 TŘ věc vrátit soudu prvního stupně se závazným pokynem podle § 264 odst. 1 TŘ provést důkazy, které byly žalobcem navrženy.)

7 Zpětvzetí odporu nebude mít žádné právní důsledky, neboť podle § 314g odst. 2 TŘ se již včasným podáním odporu oprávněnou osobou trestní příkaz ruší.

Miloš jako obviněný je podle § 314g odst. 1 TŘ osobou oprávněnou podat odpor proti trestnímu příkazu.

Podle § 314g odst. 2 TŘ se včasným podáním odporu oprávněnou osobou trestní příkaz ruší. Ke zrušení trestního příkazu dochází přímo ze zákona, tj. bez toho, že by samosoudce o zrušení trestního příkazu vydával jakékoliv rozhodnutí.

Účinky zpětvzetí (analogicky např. podle zpětvzetí odvolání podle § 250 odst. 2 TŘ) zde tedy nemohou vůbec nastat.

Příklad č. 2

Egonovo trápení

■ Egon, občan Spolkové republiky Německo, prohrál při své návštěvě v Praze v kartách s Borisem částku 600 000 Kč. Dluh nezaplatil a z Prahy odcestoval. Boris proto požádal svého známého Jiřího, aby jej svým autem odvezl do Spolkové republiky Německo.

Když přijeli k domu, kde Egon bydlel, zůstal Jiří čekat v autě a Boris šel sám do bytu Egon. Egon však odmítal Borisovi otevřít. Boris, veden snahou získat svoji výhru i za cenu násilí, vykopl dveře a vstoupil do bytu. V bytě Boris Egonovi pohrozil, že pokud mu dluh nezaplatí, vrátí se za několik dnů i se svými přáteli, kteří Egona zbijí. Aby tomu předešel, vystavil Egon Borisovi příkaz k vyplacení odpovídající částky v eurech v pokladně svého podniku.

Boris poté z bytu odešel do tohoto podniku, kde byl německou policií zadržen dříve, než mu byly peníze vyplaceny.

Vykopnutím dveří Egonova bytu vznikla jen nepatrná škoda.

Otázky

- 1 Jak trestněprávně posoudíme Borisovo jednání? Odůvodněte.
- 2 Jaký význam pro trestněprávní posouzení Borisova jednání by mělo, pokud by Boris ve snaze získat svoji výhru místo pohrůžky zbitím Egona několikrát silně udeřil pěstí do obličeje a způsobil mu tím zlomeninu nosu? Toto si vyžádalo chirurgický zákrok s dobou léčení 10 dnů v nemocnici, ale nezanechalo žádné trvalé následky. Odůvodněte.
- 3 Předpokládejme, že Boris byl občanem Ukrajiny a měl v České republice povolen trvalý pobyt. Může být trestnost jeho činu posouzena podle trestního zákona České republiky? Odůvodněte.
- 4 Obžalovaný Jiří byl v hlavním líčení zproštěn obžaloby, neboť se nepodařilo prokázat, že věděl, za jakým účelem vzal Borise

do Spolkové republiky Německo. Odvolání proti zprošťujícímu rozsudku podal pouze státní zástupce, a to v neprospěch obžalovaného. K odvolání připojil listinný důkaz, z něhož jednoznačně vyplývalo, že vinu Jiřího může prokázat nový svědek, jehož výslech státní zástupce současně navrhl. Odvolací soud ve veřejném zasedání listinný důkaz přečetl a vyslechl navrženého svědka. Jeho výpověď skutečně jednoznačně prokázala, že Jiří věděl o tom, čeho se chce Boris vůči Egonovi dopustit. Na to odvolací soud zprošťující rozsudek zrušil a vyhlásil rozsudek, jímž uznal Jiřího vinným účastenstvím na trestném činu ve formě pomoci. Byl tento postup odvolacího soudu správný? Odůvodněte.

5 V hlavním líčení proti Jiřímu byl rozhodnutím soudu přibrán tlumočník k přetlumočení Egonovy výpovědi. Po právní moci odsuzujícího rozsudku rozhodl soud usnesením o povinnosti Jiřího nahradit v plné výši náhradu výloh a odměnu tlumočnickovi, které soud tlumočnickovi přiznal. Bylo to správné? Odůvodněte.

6 V jiné trestní věci byl Boris obviněn ze zločinu vraždy podle § 140 odst. 1 TZ. V přípravném řízení státní zástupce Městského státního zastupitelství v Praze podal návrh na vydání příkazu k domovní prohlídce v bytě Borise v Českých Budějovicích. U kterého věcně i místně příslušného orgánu mohl státní zástupce návrh podat? Odůvodněte.

7 V průběhu hlavního líčení předseda senátu uložil obhájci obžalovaného Borise, aby sám provedl výslech svědka, kterého obžalovaný navrhl. Byl postup předsedy senátu správný? Odůvodněte.

Poznámky

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Řešení**1 Jednočinný souběh přečinu porušování domovní svobody podle § 178 odst. 1, 2 TZ a pokusu zločinu vydírání podle § 21 odst. 1, § 175 odst. 1, 2 písm. d) TZ.**

Boris, ve snaze získat svoji výhru i za cenu násilí, vykopl dveře bytu a hrozil Egonovi, že pokud mu nezaplatí 600 000 Kč, vrátí se za několik dnů se svými přáteli, kteří Egona zbijí. Proto Egon vystavil Borisovi příkaz k vyplacení odpovídající částky v eurech v pokladně svého podniku. Boris byl zadržen policií dříve, než mu peníze byly vyplaceny.

Vykopnutí dveří bytu je neoprávněným vniknutím do obydlí jiného za použitím násilí ve smyslu § 178 odst. 2 TZ.

Hrozba budoucím zbitím („za několik dnů“) je pohrůzkou násilí ve smyslu § 175 odst. 1 TZ.

Částka 600 000 Kč je podle § 138 odst. 1 značnou škodou.

Pohrůzka násilím v úmyslu nutit jiného k zaplacení částky 600 000 Kč je jednání, které naplňuje objektivní stránku kvalifikované skutkové podstaty zločinu vydírání podle § 175 odst. 1, 2 písm. d) TZ, tedy jednání bezprostředně směřující ke způsobení značné škody. Včasným zadržením však ke vzniku této škody nedošlo. Jedná se proto o pokus ve smyslu § 21 odst. 1 TZ.

Jeden skutek je souhrn všech vnějších projevů vůle pachatele, které jsou příčinou následku významného z hlediska trestního práva. Vykopnutí dveří bytu i následné hrozby vůči Egonovi jsou vnější projevy původní (jednotlivé) Borisovy vůle získat svoji výhru i za cenu násilí. Jedná se proto o jeden skutek a oba trestné činy byly spáchány v jednočinném souběhu. Tedy Boris:

- jednak neoprávněně vnikl do bytu jiného a užil při takovém činu násilí,
- jednak jiného pohrůzkou násilí nutil, aby něco konal, a takový čin bezprostředně směřoval ke způsobení značné škody, přičemž k dokonání činu nedošlo.

2 Jednočinný souběh přečinu porušování domovní svobody podle § 178 odst. 1, 2 TZ a pokusu zločinu loupeže podle § 21 odst. 1, § 173 odst. 1, 2 písm. b) TZ.

Boris, ve snaze získat svoji výhru i za cenu násilí, vykopl dveře bytu a Egona několikrát udeřil silně pěstí do obličeje a způsobil mu tím zlomeninu nosu. Toto zranění sice nezanechalo žádné trvalé následky, ale vyžádalo si chirurgický zákrok s dobou léčení 10 dnů v nemocnici. Egon proto vystavil Borisovi příkaz k vyplacení odpovídající částky v eurech v pokladně svého podniku. Boris byl policií zadržen dříve, než mu peníze byly vyplaceny.

(Odůvodnění jednočinného souběhu s přečinem porušování domovní svobody podle § 178 odst. 1, 2 TZ – viz odůvodnění řešení otázky č. 1.) Údery pěstí do obličeje jsou použitím fyzické síly proti poškozenému za účelem působit na jeho vůli a překonat kladený odpor, tedy jsou násilím ve smyslu § 173 odst. 1 TZ.

Částka 600 000 Kč je podle § 138 odst. 1 značnou škodou.

Použití násilí v úmyslu získat částku 600 000 Kč je jednání, které naplňuje objektivní stránku kvalifikované skutkové podstaty zločinu loupeže podle § 173 odst. 1, 2 písm. b) TZ, tedy jednání bezprostředně směřující ke způsobení značné škody. Včasným zadržením však ke vzniku této škody nedošlo. Jedná se proto o pokus ve smyslu § 21 odst. 1 TZ.

Tedy Boris:

- jednak neoprávněně vnikl do bytu jiného a užil při takovém činu násilí,
- jednak proti jinému použil násilí v úmyslu zmocnit se cizí věci a takový čin bezprostředně směřoval ke způsobení značné škody, přičemž k dokonání činu nedošlo.

3 Zásadně nikoliv, ledaže by tak ve smyslu § 9 odst. 1 TZ stanovila mezinárodní smlouva, které je součástí právního řádu České republiky.

Boris byl občanem Ukrajiny a měl na území České republiky povolen trvalý pobyt. Trestné činy porušování domovní svobody podle § 178 odst. 1, 2 TZ a pokusu vydírání podle § 21 odst. 1, § 175 odst. 1, 2 písm. d) TZ, resp. pokusu loupeže podle § 21 odst. 1, § 173 odst. 1, 2 písm. b) TZ, spáchal na území Spolkové republiky Německo, kde byl také zadržen.

K jednání (vykopnutí dveří, pohrůžky, násilí) i k následku (porušení domovní svobody, omezení svobody poškozeného, ohrožení majetkových práv poškozeného) došlo mimo území České republiky. Místní působnost trestního zákona České republiky proto není založena tzv. zásadou teritoriality podle § 4 TZ.

Boris nebyl občanem České republiky ani osobou bez státní příslušnosti, která by na území České republiky měla povolen trvalý pobyt. Místní působnost trestního zákona České republiky proto není založena tzv. zásadou personality podle § 6 TZ.

Boris byl dopaden mimo území České republiky a činy, kterých se dopustil, nejsou uvedeny ve výčtu § 7 TZ. Místní působnost trestního zákona České republiky proto není založena tzv. zásadou ochrany podle § 7 TZ ani zásadou univerzality podle § 7 TZ ani tzv. subsidiární zásadou univerzality podle § 8 TZ.

Trestnost činu Borise by mohla být posouzena podle trestního zákona České republiky pouze za podmínky § 9 TZ, tj. pokud by tak stanovila mezinárodní smlouva, která je součástí právního řádu České republiky.

4 Postup odvolacího soudu byl v rozporu s § 259 odst. 5 TŘ.

Podle § 259 odst. 3 TŘ se odvolací soud při svém rozhodování může odchýlit od skutkového zjištění soudu prvního stupně, jestliže v odvolacím řízení provede znovu pro skutkové zjištění podstatné důkazy, které již byly provedeny v nalézacím řízení, resp. pokud provede důkazy, které nebyly provedeny v hlavním líčení.

Obě tyto zákonné podmínky byly v posuzovaném případě splněny.

Avšak podle § 259 odst. 5 písm. a) TŘ nemůže odvolací soud uznat obžalovaného vinným skutkem, pro který byl napadeným rozsudkem zproštěn.

[Odvolací soud měl podle § 258 odst. 1 písm. c) TŘ napadený rozsudek zrušit a podle § 259 odst. 1 TŘ věc vrátit soudu prvního stupně se závazným pokynem podle § 264 odst. 1 TŘ provést důkazy, které byly žalobcem navrženy.]

5 Rozhodnutí soudu správné nebylo. Bylo porušeno ustanovení § 152 odst. 1 písm. d) TŘ.

Podle § 2 odst. 14 TŘ je každý oprávněn v řízení před orgány činnými v trestním řízení používat svého mateřského jazyka.

Podle § 28 TŘ přibere orgán činný v trestním řízení tlumočníka, pokud je třeba přetlumočit obsah výpovědi. Podle § 29 odst. 2 TŘ tento orgán činný v trestním řízení rozhodne též o výši náhrady a odměny tlumočníka. Náklady vzniklé přibráním tlumočníka jsou tedy náklady nutné k provedení trestního řízení.

Podle § 151 odst. 1 TŘ náklady nutné k provedení trestního řízení nese zásadně stát.

Byl-li obžalovaný pravomocně uznán vinným, je sice povinen podle § 152 odst. 1 TŘ uhradit státu i jiné náklady trestního řízení než náklady vazby, ustanoveného obhájce a výkonu trestu odnětí svobody, avšak pouze paušální částkou [§ 152 odst. 1 písm. d) TŘ]. Nikoliv tedy náhradu a odměnu tlumočnickovi ve skutečné výši.

6 Zásadně u kteréhokoliv obvodního soudu v Praze – § 26 odst. 1 TŘ. V neodkladném případě u Okresního soudu v Českých Budějovicích – § 83 odst. 1 TŘ.

Podle § 83 odst. 1 TŘ je v přípravném řízení k vydání příkazu k domovní prohlídce oprávněn soudce.

Podle § 26 odst. 1 TŘ je k úkonům v přípravném řízení příslušný okresní soud, v jehož obvodu je činný státní zástupce, který návrh podal.

Státní zástupce Městského státního zastupitelství v Praze je činný na území celého hlavního města Prahy (§ 12 odst. 5 TŘ, § 6 odst. 2 zák. o státním zastupitelství).

Na území hlavního města Prahy působí deset obvodních soudů s postavením soudů okresních (§ 12 odst. 4 TŘ, § 9 odst. 1 zák. o soudech a soudcích).

V neodkladném případě (§ 83 odst. 1 TŘ) mohl státní zástupce Městského státního zastupitelství v Praze návrh podat u okresního soudu, v jehož obvodu má být prohlídka vykonána, tj. u Okresního soudu v Českých Budějovicích.

7   Postup předsedy senátu byl v rozporu s ustanovením § 215 odst. 2, § 203 odst. 1 TŘ.

Podle § 215 odst. 2 TŘ mají státní zástupce, obžalovaný i jeho obhájce právo žádat, aby jim bylo umožněno provést důkaz, mj. též výsledkem svědka, prováděný k jejich návrhu.

Podle § 180 odst. 3 TŘ státní zástupce zpravidla provádí se souhlasem nebo na výzvu předsedy senátu důkazy, které podporují obžalobu.

Podle § 203 odst. 1 TŘ může předseda senátu provedení důkazu za podmínek § 180 odst. 3 TŘ uložit státnímu zástupci. Tím však není dotčeno právo obžalovaného a jeho obhájce žádat o provedení důkazu podle § 215 odst. 2 TŘ.

Z uvedeného vyplývá, že předseda senátu může v hlavním líčení obžalovanému a jeho obhájci umožnit provedení důkazu (např. výsledkem svědka), avšak jen pokud o to požádají, a to na rozdíl od státního zástupce, kterému může provedení důkazu uložit. Předseda senátu tedy obhájci obžalovaného nemůže uložit, aby v hlavním líčení důkaz výsledkem svědka sám provedl.

Příklad č. 3

Exekutor

■ Podnikatel Alfréd nakoupil od podnikatele Bedřicha, majitele obchodu s počítačovou technikou, různé zboží v hodnotě 1 230 000 Kč. Již v době nákupu byl rozhodnut zboží mu nezaplatit a peníze utržené za zboží si ponechat. To také udělal.

Když Alfréd v dohodnuté lhůtě zboží nezaplatil a na upomínky vůbec nereagoval, dostavil se obchodník Bedřich do Alfrédova bytu v Plzni, kde zastihl pouze jeho manželku Ritu. Důrazně ji žádal, aby mu sdělila, kde najde jejího manžela Alfréda. Když mu to Rita odmítala sdělit, Bedřich ve snaze získat požadovanou informaci ji několikrát silně uhodil pěstí do obličeje, přičemž měl na ruce hranatý prsten (tzv. boxer), který velmi zvyšuje citelnost úderu.

Rita mu přesto pobyt manžela neprozradila, naopak začala křičet a volat o pomoc. Bedřich se polekal a uvědomil si, že by jej mohla udat na policii. Rozhodl se zbavit se svědka a zardousil ji.

Otázky

- 1 Jak právně posoudíme Alfrédovo jednání? Odůvodněte.
- 2 Jak právně posoudíme Bedřichovo jednání? Odůvodněte.
- 3 Po činu požádal Bedřich svého bratra Dana o úkryt a za poskytnutí úkrytu před policií mu slíbil 500 000 Kč. Dan věděl, jakého činu se Bedřich dopustil, slib odměny přijal a ukryl ho ve své chatě v hlubokých lesích Křivoklátska. Jak právně posoudíme Danovo jednání? Odůvodněte.
- 4 Svědkem Bedřichova činu byla šestiletá dcera poškozené Rity. Soud v hlavním líčení neprovedl její výslech, neboť jej nepovažoval za nutný, ale pouze přečetl podrobný a vyčerpávající protokol o jejím výslechu v přípravném řízení, ačkoliv státní zástupce na osobním výslechu trval. Byl postup soudu správný? Odůvodněte.

- 7** Obžalovanému i jeho obhájci byl v pátek 12. 7. doručen od-
suzující rozsudek Krajského soudu v Plzni. Dne 22. 7. po-
dala sestra obžalovaného proti tomuto rozsudku odvolání
prostřednictvím pošty, které adresovala Nejvyššímu soudu
v Brně. Bylo odvolání podáno včas? Odůvodněte.

Poznámky

This image shows a full page of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page, typical of notebook or legal stationery. There are no margins, text, or other markings on the page.

Řešení

1 Zločin podvodu podle § 209 odst. 1, 4 písm. d) TZ.

Alfréd nakoupil od Bedřicha různé zboží v hodnotě 1 230 000 Kč, ačkoliv již v době nákupu byl rozhodnut zboží mu nezaplatit a peníze utržené za zboží si ponechat, což také učinil.

Hodnota nezaplaceného zboží 1 230 000 Kč je ve smyslu § 138 odst. 1 TZ značnou škodou.

Alfréd měl úmysl nezaplatit zboží již v době, kdy s Bedřichem uzavíral kupní smlouvu.

Tedy Alfréd ke škodě cizího majetku sebe obohatil tím, že uvedl jiného v omyl, a způsobil tak na cizím majetku značnou škodu.

2 Vícečinný (nestejnorodý) souběh zločinu vydírání podle § 175 odst. 1, 2 písm. c) TZ a zločinu vraždy podle § 140 odst. 1, 3 písm. j) TZ.

Bedřich několikrát uhodil Ritu pěstí do obličeje, přičemž na ruce měl hranatý prsten (tzv. boxer), který velmi zvyšuje citelnost úderu, aby získal informaci, kde najde jejího manžela, a poté z obavy, že by jej mohla udat na policii, ji zardousil.

Údery pěstí do obličeje s cílem přimět poškozenou ke sdělení informace jsou použitím fyzické síly proti tělu člověka s cílem překonat kladený odpor a působit tak na vůli člověka. Jedná se proto o násilí použité v úmyslu poškozeného donutit něco konat (sdělit informaci).

Bedřich užil k útoku proti Ritě hranatý prsten (tzv. boxer), jímž učinil útok proti tělu Rity důraznějším. Čin byl tedy spáchán se zbraní ve smyslu § 118 TZ.

Zardoušení poškozené vedené snahou zamezit tomu, aby poškozená nemohla pachatele udat na policii, je úmyslným usmrcením člověka v úmyslu zakrýt jiný trestný čin.

Jeden skutek je souhrn všech vnějších projevů vůle pachatele, které jsou příčinou trestněprávně relevantního následku (následků), pokud jsou zahrnuty zaviněním. Bedřich nejdříve nutil násilím Ritu ke sdělení informace, kde najde jejího manžela, a to údery do obličeje. Teprve poté se Bedřich rozhodl Ritu usmrtit a zardousil ji. Obě jednání (údery do obličeje, rdoušení) a jejich následky (porušení svobody rozhodování a usmrcení) nebyly tedy projevem téže jednotící vůle. Bedřich se tedy dopustil dvou samostatných skutků.

Každým z obou skutků byl spáchán jiný trestný čin, přičemž oba trestné činy byly spáchány dříve, než o některém z nich byl vyhlášen odsuzující rozsudek. Oba trestné činy byly proto spáchány ve vícečinném (nestejnorodém) souběhu.

Tedy Bedřich:

- jednak jiného násilím nutil, aby něco konal, a takový čin spáchal se zbraní,
- jednak jiného úmyslně usmrtil a takový čin spáchal v úmyslu zakrýt jiný trestný čin.

3 Přechin nadřezování podle § 366 odst. 1 TZ.

Bedřich požádal svého bratra Dana o úkryt před policií za odměnu 500 000 Kč a Dan jej ukrýval, ačkoliv věděl, jakého činu se Bedřich dopustil.

Bedřich spáchal ve vícečinném (nestejnorodém) souběhu zločin vydírání podle § 175 odst. 1, 2 písm. c) TZ a zločin vraždy podle § 140 odst. 1, 3 písm. j) TZ – viz odůvodnění ad 2).

Dan je bratrem Bedřicha, a tedy osobou blízkou ve smyslu § 125 TZ, avšak úkryt poskytoval za odměnu, tedy v úmyslu opatřit sobě majetkový prospěch ve smyslu § 366 odst. 2 písm. b) TZ. Dan proto nebude beztrestný ve smyslu § 366 odst. 2 TZ.

Tedy Dan pachateli trestného činu pomáhal v úmyslu umožnit mu, aby unikl trestnímu stíhání.

4 Soud postupoval správně podle § 102 odst. 2 TŘ.

Šestiletá dcera poškozené Rity, která byla svědkem vraždy své matky, je osobou mladší než patnáct let a předmětem výsledku by byly skutečnosti, jejichž oživování v paměti by vzhledem k jejímu věku mohlo nepříznivě ovlivnit její duševní a mravní vývoj – § 102 odst. 1 TŘ.

Podle § 102 odst. 2 TŘ, nejde-li o nutný případ, může v takové situaci být proveden důkaz přečtením protokolu i bez podmínek uvedených v § 211 odst. 1 TŘ, tj. i bez souhlasu státního zástupce.

5 Soud novým rozsudkem rozhodne tak, že obžalovaného uzná vinným přechinem krádeže podle § 205 TZ.

V daném případě byl rozsudek soudu prvního stupně zrušen jen na základě odvolání podaného obžalovaným. Podle § 247 odst. 1, 2 TŘ může obžalovaný napadnout odvoláním rozsudek pouze ve svůj prospěch. Odvolání tedy v daném případě bylo podáno pouze ve prospěch obžalovaného. Podle § 264 odst. 2 TŘ, byl-li rozsudek zrušen pouze v důsledku odvolání podaného ve prospěch obžalovaného, nemůže v novém řízení dojít ke změně rozsudku v jeho neprospěch (tzv. zákaz reformace in peius).

Změnou rozhodnutí v neprospěch obžalovaného by bylo, kdyby jej soud uznal vinným těžším trestným činem, tj. loupeží. (Zákaz reformace in peius se vztahuje nejen na zpřísnění výroku o trestu, ale i na jakoukoliv jinou změnu rozhodnutí v neprospěch, tedy i na zpřísnění právní kvalifikace.)

6 **Věcně i místně příslušným orgánem k nařízení odposlechu telefonní stanice je soudce kteréhokoliv okresního soudu v obvodu působnosti Krajského státního zastupitelství v Plzni – § 88 odst. 1, § 26 odst. 1 TŘ.**

Podle § 88 odst. 1 TŘ odposlech telekomunikačního provozu nařídí v přípravném řízení soudce na návrh státního zástupce.

Podle § 26 odst. 1 TŘ je k úkonům soudu v přípravném řízení příslušný okresní soud, v jehož obvodu je činný státní zástupce, který podal příslušný návrh.

Státní zástupce Krajského státního zastupitelství v Plzni je činný v obvodu všech okresních soudů v obvodu Krajského soudu v Plzni (Okresní soud v Domažlicích, Chebu, Karlových Varech, Klatovech, Plzeň-jih, Plzeň-město, Plzeň-sever, Rokycanech, Sokolově, Tachově).

7 **Odvolání včas podáno nebylo – § 60 odst. 4 písm. a) TŘ.**

Podle § 248 odst. 1 TŘ se odvolání podává u soudu, proti jehož rozsudku směřuje, a to do osmi dnů od doručení opisu rozsudku. Takovým soudem je Krajský soud v Plzni.

Podle § 252 TŘ o odvolání proti rozsudku krajského soudu jako soudu prvního stupně rozhoduje nadřízený vrchní soud. V daném případě tedy Vrchní soud v Praze.

Podle § 247 odst. 2 TŘ mohou ve prospěch obžalovaného podat odvolání i jeho sourozenci.

Podle § 248 odst. 3 TŘ končí osobám uvedeným v § 247 odst. 2 TŘ (tj. též sourozencům obžalovaného) lhůta k podání odvolání stejným dnem jako obžalovanému.

Podle § 60 odst. 1 TŘ se do lhůty podle dní nezapočítává den, kdy nastala událost určující počátek lhůty. Byl-li rozsudek doručen v pátek 12. 7., počne osmidenní lhůta běžet v sobotu 13. 7. a uplyne v sobotu 20. 7.

Podle § 60 odst. 3 TŘ, případně-li konec lhůty na den pracovního klidu nebo pracovního volna, pokládá se za poslední den lhůty nejbližší příští pracovní den. Lhůta k podání odvolání tedy skončí v pondělí 22. 7.

Podle § 60 odst. 4 písm. a) TŘ je lhůta zachována též tehdy, jestliže podání bylo ve lhůtě podáno jako poštovní zásilka adresovaná soudu, u něhož má být podáno nebo který má ve věci rozhodnout.

V daném případě bylo sice odvolání podáno jako poštovní zásilka v poslední den lhůty, avšak nebyla splněna podmínka adresování poštovní zásilky příslušnému soudu, tj. buď soudu, u něhož má být podáno (Krajský soud v Plzni), nebo soudu, který má ve věci rozhodnout (Vrchní soud v Praze).

(Jako opožděné by odvolání nemohlo být zamítnuto, pokud by se odvolatel řídil nesprávným poučením – § 253 odst. 2 TŘ.)

Příklad č. 4

Kočí zlato

■ Miroslav požádal svého kamaráda Luboše, zda by mu nepůjčil 25 000 Kč na zaplacení dluhu. Luboš ovšem takovou částkou nedisponoval, ale Miroslava upozornil na mladíka Pavla, který se mu před nedávnem chlubil tím, že nosí na krku zlatý šperk v hodnotě 60 000 Kč. Dále mu poradil, aby Pavla několika údery pěstí do obličeje lehce omráčil a zlatý šperk mu vzal.

Miroslav si tuto informaci zapamatoval, ale ihned se rozhodl, že se zlatého šperku zmocní bez použití násilí. Druhého dne večer čekal Miroslav na Pavla v parku za stromem. Když šel Pavel kolem stromu, Miroslav mu nečekaně strhl šperk z krku a utekl. Šperk chtěl poté prodat, a uhradit tak svůj dluh.

Při vyšetřování se zjistilo, že šperk nebyl zlatý a že měl hodnotu pouze 4 000 Kč.

Otázky

- 1 Jak právně posoudíme Miroslavovo jednání? Odůvodněte.
- 2 Jak právně posoudíme Lubošovo jednání? Odůvodněte.
- 3 Miroslav byl po zahájení trestního stíhání usnesením soudu vzat do vazby. Po vyhlášení tohoto usnesení se Miroslav výslovně vzdal práva stížnosti. Za měsíc však zaslal obviněný Miroslav příslušnému státnímu zástupci podání označené jako „stížnost“, ve kterém se domáhal propuštění z vazby. Státní zástupce tuto žádost odmítl a vrátil ji obviněnému pouze s tím odůvodněním, že stížnost proti pravomocnému usnesení není přípustná. Postupoval správně? Odůvodněte.
- 4 V hlavním líčení Miroslav odmítl vypovídat. Soud proto přečetl k důkazu úřední záznam o jeho vysvětlení, které učinil před policejním orgánem ještě před zahájením trestního stíhání a ve kterém se k činu doznal, ačkoliv byl řádně poučen o svém právu vysvětlení odepřít. Postupoval soud správně? Odůvodněte.

[illegible]

Řešení

1 Miroslav spáchal pokus přečinu krádeže podle § 21 odst. 1, § 205 odst. 1 písm. d), odst. 3 TZ.

Miroslav nečekaně strhl Pavlovi z krku šperk, o němž se domníval, že má hodnotu 60 000 Kč, a to v úmyslu jej prodat. Šperk však měl hodnotu pouze 4 000 Kč.

Předpokládaná hodnota šperku 60 000 Kč je podle § 138 odst. 1 TZ větší škodou.

Stržení šperku z krku poškozeného je zmocněním se věci, kterou má jiný na sobě.

Miroslav jednal v úmyslu šperku se zmocnit a poté jej prodat, tedy v úmyslu šperku si přisvojit.

Tím, že se Miroslav zmocnil šperku, o kterém se mylně domníval, že má hodnotu 60 000 Kč, již začal uskutečňovat jednání popsané ve skutkové podstatě trestného činu krádeže podle § 205 TZ, tedy dopustil se jednání, které bezprostředně směřovalo k dokonání. Jelikož však šperk měl hodnotu pouze 4 000 Kč, nebyla způsobena větší škoda, jak Miroslav zamýšlel, a k dokonání činu proto nedošlo.

Tedy Miroslav uskutečnil jednání bezprostředně směřující k přisvojení si cizí věci, kterou měl jiný na sobě, zmocněním a ke způsobení větší škody, přičemž ke vzniku takové škody (k dokonání) nedošlo.

2 Luboš spáchal přípravu ke zločinu loupeže podle § 20 odst. 1, § 173 odst. 1 TZ.

Luboš poradil Miroslavovi, aby několika údery pěstí do obličeje Pavla lehce omráčil a vzal mu šperk. Miroslav se však ihned rozhodl, že se šperku zmocní bez použití násilí.

Údery pěstí do obličeje s cílem omráčit poškozeného jsou použitím fyzické síly proti člověku s cílem překonat očekávaný odpor, a tedy násilím.

Použití násilí v úmyslu zmocnit se šperku (tj. cizí věci) naplňuje znaky skutkové podstaty zločinu loupeže podle § 173 TZ.

Luboš se svou radou snažil vyvolat v Miroslavovi rozhodnutí spáchat zločin loupeže, tedy naváděl jiného ke spáchání trestného činu ve smyslu § 24 odst. 1 písm. b) TZ.

Miroslav se však ihned rozhodl, že se šperku zmocní bez použití násilí. Nejen že se Miroslav o loupež ani nepokusil, ale dokonce rada Luboše v něm ani nevyvolala rozhodnutí se o loupež pokusit. Návod tedy nebyl dokonán. Jedná se toliko o pokus návodu, který je trestný jako příprava ve smyslu § 20 odst. 1 TZ.

Příprava ke zločinu loupeže podle § 173 odst. 1 TZ je trestná podle § 173 odst. 5 TZ a trestní zákon na tento trestný čin stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí deseti let, takže podle § 14 odst. 3 TZ se jedná o zvlášť závažný zločin.

Tedy Luboš uskutečnil jednání, které záleželo v pokusu návodu ke zvlášť závažnému zločinu, přičemž nedošlo k pokusu ani k dokonání takového zločinu.

3 Státní zástupce nepostupoval správně. Státní zástupce měl podání obviněného posuzovat jako žádost o propuštění na svobodu podle § 72 odst. 3 TŘ. Pokud této žádosti nevyhověl, měl ji podle § 73b odst. 3 TŘ předložit soudu k rozhodnutí.

Je pravda, že podle § 140 odst. 1 písm. b) TŘ je usnesení pravomocné, jestliže se oprávněná osoba stížnosti výslovně vzdala a že stížnost není přípustná proti pravomocnému usnesení.

Avšak podle § 59 odst. 1 TŘ je třeba podání posuzovat podle jeho obsahu, i když je nesprávně označeno. Státní zástupce měl tedy podání obviněného považovat za žádost o propuštění na svobodu ve smyslu § 72 odst. 3 TŘ.

I kdyby státní zástupce neshledal důvody pro vyhovění žádosti obviněného, byl podle § 73b odst. 3 TŘ povinen tuto žádost do pěti pracovních dnů předložit soudu k rozhodnutí.

4 Soud nepostupoval správně. Podle § 207 odst. 2 TŘ lze v takovém případě číst pouze protokol o dřívější výpovědi obžalovaného, pokud byl jeho výslech učiněn po zahájení trestního stíhání.

Je pravda, že podle § 207 odst. 2 TŘ, odepře-li obžalovaný vypovídat, je možno přečíst protokol o jeho dřívější výpovědi.

V daném případě však soud četl úřední záznam o vysvětlení, které Miroslav učinil ještě před zahájením trestního stíhání ve smyslu § 158 odst. 3 TŘ. Podle § 158 odst. 5 TŘ nelze takový záznam v řízení před soudem použít jako důkaz.

(Úřední záznam o vysvětlení by v hlavním líčení ve zjednodušeném řízení mohl být čten k důkazu jen za podmínek § 314d odst. 2 TŘ, pokud by mu předcházelo zkrácené přípravné řízení podle § 179a a násl. TŘ. Ze zadání však vyplývá, že v daném případě přípravné řízení probíhalo ve standardní formě.)

5 Soud nepostupoval správně. Porušil ustanovení § 66 odst. 3 TŘ.

Podle § 66 odst. 1 TŘ může být ten, kdo přes předchozí napomenutí ruší řízení, potrestán pořádkovou pokutou až do 50 000 Kč.

Avšak podle § 66 odst. 3 TŘ dopustí-li se takového jednání obhájce, přechází se takové jednání příslušnému orgánu (v daném případě kárné komisi České advokátní komory) ke kárnému postihu.

6 Státní zástupce usnesením podle § 172 odst. 1 písm. d) TŘ ve spojení s § 11 odst. 1 písm. d) TŘ trestní stíhání zastaví. Státní zástupce dále podle § 90 odst. 1 ZSVM podá soudu pro mládež návrh na uložení opatření podle § 93 ZSVM.

Jestliže obviněnému Miroslavu v době činu bylo pouze 14 let, potom podle § 25 TZ není trestně odpovědný. Skutečnost, že osoba, proti níž se vede trestní řízení, není pro nedostatek věku trestně odpovědná, je důvodem nepřipustnosti trestního stíhání podle § 11 odst. 1 písm. d) TŘ. Ze zadání vyplývá, že Miroslav měl již procesní postavení obviněného. To znamená, že důvod nepřipustnosti trestního stíhání byl zjištěn až poté, co bylo podle § 160 odst. 1 TŘ zahájeno proti Miroslavovi trestní stíhání. Podle § 172 odst. 1 písm. d) TŘ státní zástupce usnesením trestní stíhání zastaví, je-li trestní stíhání nepřipustné.

Podle § 90 odst. 1 ZSVM je státní zastupitelství povinno podat soudu pro mládež návrh na opatření potřebná k nápravě dítěte (§ 93 ZSVM) bezodkladně poté, jakmile se dozví, že trestní stíhání je nepřipustné, protože jde o osobu, která není pro nedostatek věku trestně odpovědná.

7 Procesní úkony podle trestního řádu se zásadně provádějí podle toho trestního řádu, který je účinný v době, kdy je daný procesní úkon prováděn (lex fori) – § 461 TŘ a contrario.

To platí i tehdy, když trestný čin byl spáchán za účinnosti předchozího trestního řádu nebo když předchozí část trestního řízení (dosavadní procesní úkony) byla prováděna podle předchozího trestního řádu.

Případné výjimky z této zásady upravuje trestní řád v intertemporálních ustanoveních (§ 462 až 466 TŘ).

Příklad č. 5

Na samotě u lesa

■ Dne 28. dubna v odpoledních hodinách přišel Pavel k vile svého známého Tomáše. Vila stála na samotě u lesa v katastru obce Smoleč v okrese České Budějovice. Pavel se rozhodl, že mu zapálí dřevěný přístřešek s nasušeným senem. Považoval sice za možné, že by oheň mohl ohrozit i vilu a blízký les, neboť bylo sucho a vál silný vítr, ale bylo mu to lhostejné, neboť měl zlost „na celý svět“. Bylo mu známo, že vila má hodnotu přes pět milionů korun a že v té době ve vile nikdo není. Zapálil seno a odešel domů.

Když náhodný chodec Jiří z dálky uviděl plameny kolem vily, domníval se, že hoří celá vila, a obával se, že se požár rozšíří i na lesní porost. Proto běžel do nedaleké hájovny, kde věděl, že je telefon, aby zavolal hasiče. Protože hájovna byla zamčená a na oknech byly mříže, rozbil dveře, vnikl do hájovny a zatelefonoval pro hasiče.

Včasným zásahem hasičů vznikla na přístřešku se senem (v celkové hodnotě 6 000 Kč) škoda pouze 3 000 Kč. Podle znaleckého posudku hrozilo však reálné nebezpečí, že oheň se přenese i na vilu, domek a na blízký les.

Rozbitím dveří hájovny vznikla škoda 2 450 Kč.

Otázky

- 1 Jak právně posoudíme Pavlovo jednání? Odůvodněte.
- 2 Jak právně posoudíme Jiřího jednání? Odůvodněte.
- 3 V průběhu hlavního líčení proti Pavlovi soud na návrh obhájby usnesením propustil obžalovaného Pavla z vazby na svobodu. Státní zástupce, který byl při vyhlášení tohoto usnesení přítomen, podal následujícího dne proti tomuto usnesení stížnost. Má tato stížnost odkladný účinek? Odůvodněte.
- 4 Který soud bude příslušný k řízení o odvolání proti rozsudku v trestní věci obžalovaného Pavla? Odůvodněte.

[illegible]

Řešení**1 Pavel spáchal zločin obecného ohrožení podle § 272 odst. 1 TZ.**

Pavel se rozhodl, že zapálí dřevěný přístřešek se senem u vily Tomáše a seno skutečně zapálil. Věděl, že vila má hodnotu přes pět milionů korun, že ve vile nikdo není, a považoval za možné, že by oheň mohl ohrozit i vilu a nedaleký les, protože bylo sucho a vál silný vítr, avšak bylo mu to lhostejné. Včasným zásahem hasičů vznikla na přístřešku se senem škoda 3 000 Kč, avšak podle znaleckého posudku hrozilo reálné nebezpečí, že se oheň rozšíří i na vilu a na nedaleký les.

Hodnota vily přes pět milionů korun je hodnotou velkého rozsahu ve smyslu § 138 odst. 1, 2 TZ. Kromě toho výše hrozící škody je zvýšena hodnotou lesního porostu, který byl ohrožen. Z jednání Pavla tedy hrozila škoda velkého rozsahu.

Přímý úmysl Pavla se sice vztahoval jen na způsobení škody na přístřešku se senem, avšak nepřímý (ohrožovací) úmysl zahrnoval i možnost ohrožení vily a lesního porostu. Pavel nepředpokládal žádnou konkrétní a reálnou skutečnost, která by mohla odvrátit rozšíření požáru na vilu a na lesní porost. S možností vzniku takové škody byl tedy Pavel srozuměn.

Tedy Pavel úmyslně vydal cizí majetek v nebezpečí škody velkého rozsahu tím, že způsobil požár.

(Jednočinný souběh s trestným činem poškození cizí věci podle § 228 odst. 1 TZ je vyloučen, neboť škoda vzniklá poškozením přístřešku se senem je zanedbatelnou poruchou ve vztahu k rozsahu ohrožení, které ji konzumuje.)

[O pokus zločinu obecného ohrožení podle § 21 odst. 1, § 272 odst. 1, 2 písm. c) TZ se nejedná proto, že Pavlovo zavinění (nepřímý úmysl) se nevztahovalo na vznik samotné poruchy (tj. na skutečné poškození vily a lesního porostu požárem), ale pouze na nebezpečí takové poruchy (tj. na ohrožení vily a lesního porostu). Zavinění ve vztahu k poruše v sobě zahrnuje i zavinění ve vztahu k ohrožení, nikoliv však naopak.]

2 Jiří jednal v krajní nouzi ve smyslu § 28 TZ.

Jiří rozbil dveře hájovny a vnikl do ní, aby mohl zatelefonovat pro hasiče, neboť se domníval, že hoří celá vila, a byl si vědom i toho, že požár se může rozšířit i na nedaleký les. Na dveřích hájovny tím způsobil škodu 2 450 Kč.

Jiří tedy důvodně předpokládal, že hrozí nebezpečí požáru celé vily i lesa, tj. zničení velkých majetkových hodnot. Představa Jiřího o rozsahu

hrozící škody proto odpovídala skutečnosti (mýlil se pouze ve faktickém rozsahu požáru).

Požárem hrozilo zřejmě nebezpečí závažnějšího následku než rozbitím dveří hájovny a vniknutím do hájovny bez souhlasu majitele.

Rozbití dveří hájovny bylo jediným způsobem, jak za daných okolností zpřístupnit telefon, neboť hájovna byla zamčena a na oknech byly mříže. Tedy Jiří odvracel nebezpečí přímo hrozící zájmu chráněnému trestním zákonem, které nebylo možno za daných okolností odvrátit jinak, a způsobený následek nebyl zřejmě stejně závažný ani závažnější než ten, který hrozil.

3 Stížnost státního zástupce nemá odkladný účinek – § 74 odst. 2 TŘ.

Podle § 74 odst. 2 TŘ má stížnost státního zástupce proti rozhodnutí soudu o propuštění obviněného z vazby, byl-li státní zástupce vyhlášení takového rozhodnutí přítomen, odkladný účinek pouze tehdy, byla-li podána ihned po vyhlášení rozhodnutí.

V daném případě však byla stížnost podána až následujícího dne.

4 Věcně a místně příslušný bude Krajský soud v Českých Budějovicích – § 252 TŘ.

Zločin obecného ohrožení podle § 272 odst. 1 TZ je ohrožen trestem odnětí svobody s dolní hranicí 3 léta a nelze za něj uložit výjimečný trest. Rovněž zde není dán ani jiný důvod pro příslušnost krajského soudu podle § 17 odst. 1 písm. a) až d) TŘ. Podle § 16 TŘ je k řízení v 1. stupni věcně příslušný okresní soud.

Zločin byl spáchán v obci Smoleč v okrese České Budějovice. Podle § 18 odst. 1 TŘ je k řízení v 1. stupni příslušný soud, v jehož obvodu byl trestný čin spáchán.

Věcně a místně příslušným k řízení v 1. stupni bude tedy Okresní soud v Českých Budějovicích.

Podle § 252 TŘ o odvolání proti rozsudku okresního soudu rozhoduje nadřízený krajský soud. Příslušný k řízení o odvolání je tedy Krajský soud v Českých Budějovicích.

5 Pavel spáchal zločin opilství podle § 360 odst. 1 TZ.

Pavel podpálil přístřešek se senem pod vlivem zaviněného požití alkoholu, v důsledku čehož nebyl schopen rozpoznat protiprávnost svého jednání, aniž by však alkohol požil v úmyslu dodat si odvahy k založení požáru.

Nedostatek schopnosti rozpoznat protiprávnost svého jednání představuje stav nepřičetnosti ve smyslu § 26 TZ.

Alkohol je návyková látka ve smyslu § 130 TZ.

Ohrožení vily i lesního porostu tím, že Pavel úmyslně založil požár, naplňuje jinak znaky skutkové podstaty zločinu obecného ohrožení podle § 272 odst. 1 TZ (viz odpověď ad 1).

Tedy Pavel se požitím návykové látky přivedl do stavu nepřičetnosti, v němž se dopustil jednání, které má jinak znaky trestného činu.

6 **Nikoliv, nejsou splněny zákonné podmínky pro zvýšení horní hranice trestní sazby trestu odnětí svobody (§ 43 odst. 1, 2 TZ, § 59 odst. 1 TZ, § 108 odst. 1 TZ).**

Za zločin obecného ohrožení podle § 272 odst. 1 TZ lze uložit trest odnětí svobody s horní hranicí nejvýše 8 let.

Zvýšení horní hranice trestní sazby trestu odnětí svobody by bylo možné pouze v těchto případech:

- a) při ukládání úhrnného nebo souhrnného trestu podle § 43 odst. 1, 2 TZ – v daném případě však nešlo o souběh více trestných činů,
- b) při mimořádném zvýšení trestu odnětí svobody podle § 59 odst. 1 TZ – v daném případě však zločin obecného ohrožení podle § 272 odst. 1 TZ není zvláště závažným zločinem ve smyslu § 14 odst. 3 TZ,
- c) při ukládání trestu za trestný čin spáchaný ve prospěch organizované zločinecké skupiny podle § 108 odst. 1 TZ – v daném případě však ze zadání nevyplývá žádná skutečnost, která by dávala možnost posoudit čin jako spáchaný ve prospěch organizované zločinecké skupiny podle § 107 odst. 1 TZ.

7 **Odvolací soud trestní stíhání podle § 255 odst. 1 TŘ přeruší, a to z důvodu § 173 odst. 1 písm. c) TŘ.**

Skutečnost, že obžalovaný pro duševní chorobu, která nastala až po spáchání trestného činu, není schopen chápat smysl trestního stíhání, je důvodem pro přerušení trestního stíhání podle § 173 odst. 1 písm. c) TŘ.

Vyjde-li tato skutečnost najevo až v odvolacím řízení, odvolací soud trestní stíhání přeruší podle § 255 odst. 1 TŘ, a to bez zrušení rozsudku soudu prvního stupně [na rozdíl od postupu podle § 257 odst. 1 písm. d) TŘ].

Příklad č. 6

Na šikmé ploše

■ Karel, který bydlel v Berouně, se na nádraží v obci Lhota (okres Kladno) svěřil svému příteli Zdeňkovi, že by nutně potřeboval nějakým způsobem získat více než půl milionu korun na zaplacení svých dluhů, ale neví jak.

Zdeněk mu navrhl, aby vyloupil jedno nehlídané skladiště v Praze 10, kde je spousta cenného zboží, jehož prodejem by získal nejméně milion korun. Karel se nejdříve zdráhal, ale pak se rozhodl, že skladiště vyloupí. Proto mu Zdeněk dal ještě informace, jak se ke skladišti dostane.

Karel skutečně hned následujícího dne odjel svým autem do Prahy 10 a našel zmíněné skladiště. V noci páčidlem vylomil uzamčené dveře, čímž způsobil škodu ve výši 80 Kč. Poté ze skladu odcizil zboží v hodnotě 800 000 Kč.

Otázky

- 1 Jak právně posoudíme Karlovo jednání? Odůvodněte.
- 2 Jak právně posoudíme Zdeňkovo jednání? Odůvodněte.
- 3 Který soud bude věcně a místně příslušný ke společnému řízení proti Karlovi a Zdeňkovi? Odůvodněte.
- 4 V Karlově bytě byla v rámci přípravného řízení provedena domovní prohlídka. Který orgán je oprávněn ji nařídit? Odůvodněte.
- 5 Karel i Zdeněk byli odsouzeni ve společném řízení společným rozsudkem. Odvolání podal pouze Karel. Odvolací soud zjistil, že odvolání je důvodné a že důvod, pro který je třeba rozhodnutí změnit v Karlův prospěch, současně svědčí též ve Zdeňkův prospěch. Může odvolací soud změnit rozhodnutí i ve Zdeňkův prospěch, který odvolání nepodal? Odůvodněte.

[illegible]

Řešení

1 Karel spáchal zločin krádeže podle § 205 odst. 1 písm. a), b), odst. 4 písm. c) TZ.

Karel úmyslně vylomil dveře skladu a odcizil z něj zboží v hodnotě 800 000 Kč. Škoda ve výši 800 000 Kč způsobená odcizením zboží je škodou značnou ve smyslu § 138 odst. 1 TZ.

Vylomení uzamčených dveří skladu je vniknutí do uzavřeného prostoru nedovoleným překonáním uzamčení, a tedy vloupáním podle § 121 TZ. Karel si tedy přisvojil cizí věc tím, že se jí zmocnil a čin spáchal vloupáním, přičemž takovým činem způsobil škodu značnou.

(Trestný čin poškození cizí věci podle § 228 TZ nepřipadá v úvahu, neboť vylomením dveří byla způsobena škoda ve výši 80 Kč, tedy pouze škoda nepatrná.)

2 Zdeněk spáchal účastenství ve formě návodu ke zločinu krádeže podle § 24 odst. 1 písm. b), § 205 odst. 1 písm. a), b), odst. 4 písm. c) TZ.

Zdeněk vzbudil v Karlovi rozhodnutí vyloupit skladiště obsahující spoustu cenného zboží, což Karel následujícího dne také učinil.

Je splněna podmínka tzv. akcesority účastenství, neboť hlavní pachatel (Karel) dokonál čin, ke kterému účastenství směřovalo.

Ke zdůvodnění trestného činu krádeže srov. odpověď na otázku č. 1.

Tedy Zdeněk vzbudil v jiném rozhodnutí spáchat trestný čin, přičemž trestný čin byl dokonán.

(Pomoc ke krádeži – poskytnutí informací, jak se ke skladišti dostat – je subsidiární k návodu, neboť pomoc je méně závažnou formou účastenství než návod.)

3 Věcně a místně příslušný bude Obvodní soud pro Prahu 10, a to podle § 21 odst. 2, § 16, § 18 odst. 1 TŘ.

Podle § 20 odst. 1 TŘ bude proti obviněným Karlovi a Zdeňkovi konáno společné řízení, neboť jejich trestné činy (krádež a návod ke krádeži) spolu souvisejí.

Podle § 21 odst. 2 TŘ společné řízení koná soud, který je příslušný konat řízení proti pachateli trestného činu, na rozdíl od účastníka, tj. proti Karlovi.

Podle § 16 TŘ bude věcně příslušný okresní soud, neboť zločin krádeže podle § 205 odst. 1 písm. a), b), odst. 4 písm. c) TZ je ohrožen trestem odnětí svobody na 2 až 8 let, tedy jde o trestný čin, na který zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož dolní hranice činí méně než 5 let, a rovněž

nejde o žádný trestný čin, na který by se vztahovala působnost krajského soudu podle § 17 odst. 1 písm. a) až d) TŘ.

Podle § 12 odst. 4 TŘ se okresním soudem rozumí i obvodní soud v Praze. Trestný čin spáchal Karel v obvodu Obvodního soudu pro Prahu 10, podle § 18 odst. 1 TŘ je tedy tento soud místně příslušný pro společné řízení.

4 Domovní prohlídku je podle § 26 odst. 1 TŘ, resp. podle § 83 odst. 1 TŘ, oprávněn nařídit soudce okresního soudu.

Podle § 83 odst. 1 TŘ nařídit domovní prohlídku je oprávněn v přípravném řízení soudce, a to na návrh státního zástupce.

Podle § 26 odst. 1 TŘ je k rozhodnutí oprávněn příslušný soudce okresního soudu, v jehož obvodu je činný státní zástupce, který návrh podal. Ze zadání však nevyplývá, který státní zástupce kterého státního zastupitelství návrh podal.

Podle § 83 odst. 1 TŘ v neodkladných případech místo příslušného soudce může příkaz vydat soudce toho okresního soudu, v jehož obvodu má být prohlídka vykonána, tj. soudce Okresního soudu v Berouně.

5 Ano, odvolací soud změnil rozhodnutí i ve Zdeňkův prospěch, a to podle § 261 TŘ.

Podle § 261 TŘ, prospívá-li důvod, z něhož rozhodl odvolací soud ve prospěch některého obžalovaného, také dalšímu spoluobžalovanému, rozhodne odvolací soud vždy též v jeho prospěch. (Jedná se o tzv. beneficium cohaesionis.)

6 Zánik trestnosti přípravy krádeže podle § 20 odst. 3 písm. a) TZ.

Karel v úmyslu vykrást skladiště zboží cestoval do Prahy, kde se skladiště nacházelo. Toto jeho jednání je vytvářením podmínek pro spáchání trestného činu, tj. přípravou ke krádeži podle § 20 odst. 1, § 205 odst. 1 písm. a), b), odst. 5 písm. a) TZ.

Příprava k tomuto trestnému činu by byla trestná, protože za zločin krádeže podle § 205 odst. 5 TZ lze uložit trest odnětí svobody až na deset let, takže jde o přípravu ke zvlášť závažnému zločinu ve smyslu § 14 odst. 3 TZ.

Cestou si vše rozmyslel a od svého záměru upustil, neboť se nechtěl dát na cestu zločinu. Upuštění bylo konečné a dobrovolné, neboť žádná překážka mu nebránila v dokonání připravovaného trestného činu.

Tedy Karel dobrovolně upustil od dalšího jednání směřujícího ke spáchání n zvlášť závažného zločinu.

7 Zdeněk spáchal přípravu ke krádeži podle § 20 odst. 1, § 205 odst. 1 písm. a), b), odst. 5 písm. a) TZ.

Zdeněk navrhl Karlovi, aby vyloupil skladiště se spoustou cenného zboží, jehož prodejem lze získat nejméně 6 milionů korun. Karel se nejdříve zdráhal, ale pak se rozhodl, že skladiště vykrade. Cestou do Prahy si vše rozmyslel a od svého záměru upustil.

Karel se o trestný čin krádeže ani nepokusil, takže není splněna podmínka tzv. akcesority účastenství. Zdeňkův návod by proto mohl být trestný pouze jako příprava k trestnému činu.

Příprava k trestnému činu je trestná, pouze jde-li o zvlášť závažný zločin (§ 20 odst. 1 TZ). Zločin krádeže podle § 205 odst. 5 písm. a) TZ je zvlášť závažným zločinem ve smyslu § 14 odst. 3 TZ, neboť jde o trestný čin, za který zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí 10 let.

Tedy Zdeněk se dopustil jednání, které záleželo v návodu ke zvlášť závažnému zločinu, aniž došlo k pokusu nebo k dokonání trestného činu.

Příklad č. 7

Pokyn osudu

■ David si koupil automobil Honda v hodnotě 600 000 Kč, který mu asi po dvou měsících odcizil neznámý pachatel.

Shodou náhod v tu dobu Davida navštívil Václav, pracovník jedné pojišťovny. Davida napadlo, že to je „pokyn osudu“ a že by mohl auto nejdříve pojistit proti odcizení, teprve poté jeho odcizení oznámit policii a nakonec od pojišťovny získat pojistné plnění v částce přes půl milionu korun.

Při sepisování pojistné smlouvy však Václav chtěl auto nejdříve osobně vidět a prohlédnout. David mu namluvil, že v současné době je jeho manželka s autem v zahraničí. Václav se za těchto okolností zdráhal pojistnou smlouvu uzavřít, ale nakonec podlehl Davidovu naléhání a v pojistné smlouvě uvedl, že auto viděl a že je bez závad. Poté David i Václav, který byl oprávněn jménem pojišťovny smlouvu uzavřít, smlouvu podepsali. David ihned uhradil první platbu pojistného a pojistná smlouva nabyla účinnosti. Za několik dní poté oznámil odcizení auta policii a později i uplatnil u pojišťovny nárok na pojistné plnění.

V důsledku včasného zásahu policie však k vyplacení pojistného plnění nedošlo.

Otázky

- 1 Jak právně posoudíme Václavovo jednání? Odůvodněte.
- 2 Jak právně posoudíme Davidovo jednání? Odůvodněte.
- 3 Jako pachatel krádeže vozidla Honda byl později zjištěn cizí státní občan Penio. V odsuzujícím rozsudku soud vyslovil, že Penio trestný čin spáchal vědomě se členem organizované zločinecké skupiny. V jakém rozpětí může soud Peniovi za tento trestný čin uložit trest odnětí svobody? Odůvodněte.
- 4 V přípravném řízení se k podání vysvětlení dostavil ředitel pojišťovny v doprovodu právníka, který byl zaměstnancem této pojišťovny. Je policejní orgán povinen umožnit účast tohoto právníka při podání vysvětlení? Odůvodněte.

- 5 Poté, co bylo proti Peniovi zahájeno trestní stíhání, byl usnesením soudce vzat do vazby z tzv. koluzních důvodů. Po několika týdnech Penio požádal o propuštění na svobodu a současně nabídl složení peněžité záruky. Jak bude státní zástupce postupovat, má-li za to, že důvody koluzní vazby nadále trvají? Odůvodněte.
- 6 K hlavnímu líčení v trestní věci obžalovaného Penia se ze vzdálené ciziny dostavil důležitý svědek, který téhož dne večer odlétal zpět do své vlasti a v nejbližších měsících již nebude moci do České republiky cestovat. Nedopatřením však k hlavnímu líčení nebyl z vazební věznice přivezen obžalovaný Penio. Předseda senátu přesto svědka vyslechl a umožnil i státnímu zástupci a obhájci klást tomuto svědkovi otázky. Postupoval soud správně? Odůvodněte.
- 7 Soud prvního stupně uznal obžalovaného Penia vinným a uložil mu vedle trestu odnětí svobody též trest vyhoštění na dobu 10 měsíců. Proti tomuto rozsudku podal odvolání pouze Penio a domáhal se zproštění obžaloby. Odvolací soud dospěl k závěru, že odvolání Penia není důvodné. Současně však zjistil, že soud prvního stupně uložil trest vyhoštění ve výměře nižší, než připouští zákon v § 80 odst. 2 TZ, ačkoliv uložení trestu vyhoštění je nesporně důvodné. Může zjednat nápravu? Odůvodněte.

Poznámky

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Řešení

1 Václav spáchal přečin pojistného podvodu podle § 210 odst. 1 písm. a) TZ.

Václav jako oprávněný pracovník pojišťovny v rozporu se skutečností v pojistné smlouvě uvedl, že vozidlo viděl a že je bez závad, a takovou pojistnou smlouvu poté jménem pojišťovny uzavřel.

Václav tedy v souvislosti s uzavíráním pojistné smlouvy uvedl nepravdivé údaje.

2 David spáchal pokus zločinu pojistného podvodu podle § 21 odst. 1, § 210 odst. 1, 5 písm. c) TZ.

V souvislosti s uzavíráním pojistné smlouvy a při uplatnění nároku na plnění z pojištění David zamlčel, že vozidlo bylo odcizeno ještě před uzavřením pojistné smlouvy, tedy v souvislosti s uzavíráním pojistné smlouvy a při uplatnění nároku na plnění z pojištění zamlčel podstatné údaje.

David tak učinil v úmyslu uplatnit u pojišťovny nárok na pojistné plnění přes půl milionu korun, avšak pro včasný zásah policie k vyplacení pojistného plnění nedošlo.

Částka „přes půl milionu korun“ je podle § 138 odst. 1 TZ značnou škodou.

Zamlčení podstatných údajů v souvislosti s uzavíráním pojistné smlouvy a při uplatnění nároku na plnění z pojištění je jednáním, které již naplnilo zákonné znaky základní skutkové podstaty trestného činu pojistného podvodu podle § 210 odst. 1 TZ (pachatel již započal uskutečňovat jednání popsané ve skutkové podstatě daného trestného činu), a jedná se tedy o jednání bezprostředně směřující ke způsobení značné škody podle § 210 odst. 5 písm. c) TZ ve smyslu ustanovení § 21 odst. 1 TZ o pokusu. David tedy uskutečnil jednání, které bezprostředně směřovalo ke způsobení značné škody na cizím majetku zamlčením podstatných údajů v souvislosti s uzavíráním pojistné smlouvy a při uplatnění nároku na plnění z pojištění, přičemž k dokonání činu (ke vzniku značné škody) nedošlo.

3 Trest odnětí svobody uložený za zločin krádeže podle § 205 odst. 1 písm. a), b), odst. 4 písm. c) TZ spáchaný ve prospěch organizované zločinecké skupiny může být uložen ve výměře od 6 let a 4 měsíců do 10 let a 8 měsíců.

Penio spáchal zločin krádeže podle § 205 odst. 1 písm. a), b), odst. 4 písm. c) TZ, neboť si присvojil cizí věc tím, že se jí zmocnil, čin spáchal vloupáním a způsobil takovým činem značnou škodu (§ 138 odst. 1 TZ).

Na zločin krádeže podle § 205 odst. 4 TZ stanoví trestní zákon trest odnětí svobody na dvě léta až osm let.

Podle § 108 odst. 1 TZ se pachatel, který spáchal trestný čin vědomě se členem organizované zločinecké skupiny, považuje za pachatele trestného činu spáchaného ve prospěch organizované zločinecké skupiny.

Podle § 108 odst. 2 TZ se horní hranice trestní sazby trestu odnětí svobody u pachatele trestného činu spáchaného ve prospěch organizované zločinecké skupiny zvyšuje o jednu třetinu a soud uloží trest v horní polovině takto zvýšené trestní sazby.

Horní hranice trestu odnětí svobody za zločin krádeže podle § 205 odst. 4 TZ spáchaný ve prospěch organizované zločinecké skupiny bude tedy činit 8 let + $1/3$ z 8 let (tj. 2 roky a 8 měsíců) = 10 let a 8 měsíců. Dolní hranice trestu odnětí svobody za zločin krádeže podle § 205 odst. 4 TZ spáchaný ve prospěch organizované zločinecké skupiny bude tedy činit jednu polovinu ze součtu: 2 roky + 10 let a 8 měsíců, tj. 6 let a 4 měsíce.

4 Policejní orgán není povinen umožnit účast právníka-zaměstnance pojišťovny při podání vysvětlení, a to a contrario podle § 158 odst. 4 TŘ.

Podle § 158 odst. 4 TŘ má každý při podání vysvětlení právo na právní pomoc advokáta.

Advokátem je pouze osoba, která je zapsána v seznamu advokátů vedeném Českou advokátní komorou (§ 4 zák. č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů).

Osoba podávající vysvětlení tedy nemá právo na právní pomoc poskytovanou osobou, která není advokátem.

[Je vyloučeno, aby právník-zaměstnanec pojišťovny byl současně advokátem, a to vzhledem k ustanovení § 5 odst. 1 písm. g) zák. o advokacii, podle kterého je zaměstnanecký poměr /až na výjimky/ neslučitelný s výkonem advokacie.]

5 Státní zástupce podle § 73b odst. 3 TŘ předloží žádost k rozhodnutí soudu.

Koluzními důvody vazby se rozumí důvodná obava, že obviněný bude působit na dosud nevyslechnuté svědky nebo spoluobviněné nebo jinak mařit objasňování skutečností závažných pro trestní stíhání ve smyslu § 67 písm. b) TŘ.

Podle § 73a odst. 1 TŘ může orgán rozhodující o vazbě propustit obviněného na svobodu, jestliže přijme peněžitou záruku, jejíž výši určil. Peněžitá záruka jako náhrada vazby však nepřichází v úvahu u vazebního důvodu podle § 67 písm. b) TŘ.

Má-li státní zástupce za to, že důvody koluzní vazby nadále trvají, přičemž peněžitá záruka nepřichází do úvahy, a proto žádosti o propuštění na svobodu nevyhoví, musí podle § 73b odst. 3 TŘ žádost do pěti pracovních dnů od doručení předložit k rozhodnutí soudu, a to spolu se svým stanoviskem.

6 Soud vyslechl svědka mimo hlavní líčení v souladu s § 183a odst. 1 TŘ.

Podle § 202 odst. 4 TŘ nelze hlavní líčení v nepřítomnosti obžalovaného konat, je-li obžalovaný ve vazbě. (Ze zadání nevyplývá, že by ve smyslu § 202 odst. 5 TŘ obžalovaný výslovně požádal, aby hlavní líčení bylo konáno v jeho nepřítomnosti.)

Avšak podle § 183a odst. 1 TŘ může předseda senátu výjimečně z důležitých důvodů vyslechnout svědka i mimo hlavní líčení. Takovým důležitým důvodem nepochybně bude též to, že dostavivší se svědek je ze vzdálené ciziny a téhož dne večer odlétá zpět do své vlasti a v nejbližších měsících nebude moci znovu do České republiky cestovat.

Ze zadání vyplývá, že účast státního zástupce i obhájce (kteří se k nařízenému hlavnímu líčení dostavili) byla při tomto výsledku zajištěna.

Podle § 183a odst. 3 TŘ je možné číst protokol o výsledku svědka, který byl vyslechnut mimo hlavní líčení, jen za podmínek § 211 TŘ.

7 Odvolací soud nemůže ohledně výroku o trestu vyhoštění zjednat nápravu, neboť tomu brání princip zákazu reformace in peius vyjádřený v § 259 odst. 4 TŘ.

Podle § 57 odst. 2 TZ lze trest vyhoštění uložit v nejnižší výměře jednoho roku. Uložení tohoto trestu ve výměře 10 měsíců představuje tedy nižší výměru, než připouští zákon.

Podle § 259 odst. 4 TŘ může odvolací soud změnit rozsudek ve výroku o trestu v neprospěch obžalovaného jen na podkladě odvolání státního zástupce, jež bylo podáno v neprospěch obžalovaného (tzv. zákaz reformace in peius). V daném případě však státní zástupce odvolání nepodal. Z tohoto důvodu nemůže odvolací soud zjednat ohledně výroku o trestu vyhoštění nápravu, neboť by se jednalo o změnu rozsudku v neprospěch obžalovaného.

Příklad č. 8

Zákeřný manžel

■ Arnošt se rozhodl, že usmrtí svoji nevěrnou manželku Bětu, a to tak, že ji otráví jedem a smrt naaranžuje jako nešťastnou náhodu.

Protože neměl dostatečné znalosti o jedech, požádal svého přítele Františka, aby mu jed opatřil. Ačkoliv František věděl, za jakým účelem Arnošt jed potřebuje, jed mu opatřil a předal.

Následujícího dne namíchal Arnošt své manželce jed do mléka, které si připravila pro sebe k snídani, a odešel do zaměstnání. Běta jed v mléce vypila a záhy dostala křeče. Právě v té době k ní zašla její sestra Dagmar, aby si odnesla šaty, které ji Běta slíbila zapůjčit. Když viděla, v jakém stavu se sestra nachází, zavolala ihned lékařskou pohotovost. Včasným zákrokem lékaře se podařilo Bětě zachránit život. Její léčení v nemocnici trvalo 3 týdny. Po propuštění z nemocnice již žádné následky otravy nepocítovala a otrava nezanechala na jejím zdraví žádné následky.

Použitý jed byl běžně dostupný prostředek k hubení krys.

Otázky

- 1 Jak právně posoudíme Arnoštovo jednání? Odůvodněte.
- 2 Jak právně posoudíme Františkovo jednání? Odůvodněte.
- 3 Předpokládejme, že Arnošt byl doma ještě v době, kdy Běta dostala prudké křeče. Když Arnošt viděl, co způsobil, zhrozil se svého činu, litoval, že se ho dopustil, a ihned zatelefonoval pro lékaře. Včasným zákrokem lékaře se podařilo Bětě zachránit život. Pokud jde o další následky činu (zejména pobyt v nemocnici), jsou popsány v textu uvedeném před otázkami. Jak právně posoudíme Arnoštovo jednání za této situace? Odůvodněte.
- 4 Jsou v případě popsaném před otázkami splněny podmínky pro společné řízení proti Arnoštovi a Františkovi? Jestliže ano, který soud bude věcně a místně příslušný pro řízení

[illegible]

Řešení**1 Arnošt spáchal pokus zločinu vraždy podle § 21 odst. 1, § 140 odst. 2 TZ.**

Arnošt se předem rozhodl otrávit svoji manželku Bětu a s tímto úmyslem jí podal v mléce jed na krysy. Ke smrti Běty však nedošlo, neboť sestra Dagmar zavolala lékařskou pohotovost a včasným zákrokem lékaře se podařilo Bětě zachránit život.

Tím, že Arnošt namíchal Bětě do mléka jed v úmyslu ji usmrtit a odešel do zaměstnání očekávaje, že Běta mléko k snídani vypije, již učinil vše, co považoval za potřebné pro dokonání svého činu. Jde o tzv. ukončený pokus. Tedy Arnošt uskutečnil jednání, které bezprostředně směřovalo k usmrcení jiného a jehož se dopustil v úmyslu jiného usmrtit s rozmyslem, avšak k dokonání (k usmrcení) nedošlo.

2 František spáchal účastenství ve formě pomoci k pokusu zločinu vraždy podle § 24 odst. 1 písm. c), § 21 odst. 1, § 140 odst. 2 TZ.

František opatřil a předal Arnoštovi jed na krysy, ačkoliv věděl, za jakým účelem Arnošt jed potřebuje, přičemž Arnošt se pomocí jedu o vraždu pokusil.

K odůvodnění pokusu vraždy podle § 21 odst. 1, § 140 odst. 2 TZ viz odpověď ad 1.

Podmínka tzv. akcesority účastenství je splněna, protože Arnošt se o vraždu skutečně pokusil.

Tedy František úmyslně poskytl jinému pomoc (formou opatření prostředků) ke spáchání pokusu zločinu vraždy.

3 Arnošt spáchal přečin ublížení na zdraví podle § 146 odst. 1 TZ.

Arnošt v úmyslu otrávit svoji manželku Bětu jí podal v mléce jed na krysy. Když uviděl, že Běta má prudké křeče, zhroutil se svého činu a ihned zatelefonoval pro lékaře. Včasným lékařským zákrokem se podařilo Bětě zachránit život, avšak po dobu 3 týdnů byla léčena v nemocnici.

Arnošt sice uskutečnil pro společnost nebezpečné jednání, které bezprostředně směřovalo k usmrcení jiného a jehož se dopustil v úmyslu jiného usmrtit (tj. pokus vraždy podle § 21 odst. 1, § 140 odst. 2 TZ), avšak dobrovolně (žádná překážka mu v dokonání nebránila) odstranil nebezpečí, které vzniklo zájmu chráněnému trestním zákonem z podniknutého pokusu (Běť se podařilo zachránit život), čímž podle § 21 odst. 3 písm. a) TZ zanikla trestnost pokusu vraždy podle § 21 odst. 1, § 140 odst. 2 TZ.

Podle § 21 odst. 5 TZ tím však není dotčena trestnost za dokonaný trestný čin, který již tímto svým jednáním spáchal (tzv. kvalifikovaný pokus). Podání jedu vyvolalo prudké křeče a nutnost třítydenního léčení v nemocnici. Běť tak byla způsobena porucha zdraví, která nebyla pouze přechodná, vyžádala si lékařského ošetření a omezila ji v jejím běžném způsobu života a ve vykonávání obvyklé činnosti. Jde proto o ublížení na zdraví ve smyslu ustanovení § 122 odst. 1 TZ. Arnošt tedy jinému úmyslně ublížil na zdraví.

4 Ano, podmínky pro společné řízení proti Arnoštovi a Františkovi jsou splněny.

Věcně a místně příslušný je Městský soud v Praze – § 20 odst. 1, § 21 odst. 2, § 18 odst. 1, § 17 TŘ.

Podle § 20 odst. 1 TŘ se proti všem obviněným, jejichž trestné činy spolu souvisí, koná společné řízení (pokud tomu nebrání důležité důvody), tj. proti Arnoštovi i Františkovi.

Podle § 21 odst. 2 TŘ společné řízení koná soud, který je příslušný konat řízení proti pachateli trestného činu, tj. proti Arnoštovi.

Podle § 18 odst. 1 TŘ řízení koná soud, v jehož obvodu byl trestný čin spáchán, tj. v Praze.

Podle § 17 TŘ krajský soud koná řízení o trestných činech mj. tehdy, pokud na ně zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož dolní hranice činí nejméně pět let. Za trestný čin pokusu vraždy podle § 8 odst. 1, § 219 odst. 1 TZ s ohledem na ustanovení § 8 odst. 2 TZ lze uložit trest odnětí svobody, jehož dolní hranice činí 10 let, tj. více jak pět let.

Podle § 12 odst. 4 TŘ se krajským soudem rozumí i Městský soud v Praze.

5 Běta má právo odepřít výpověď proti Arnoštovi, a to podle § 100 odst. 1 TŘ.

Prohlášení Běty, že si nepřeje, aby její manžel Arnošt byl trestně stíhán, nemá právní účinek, a to podle § 163 odst. 1 TŘ (argumentum „a contrario“).

Podle § 100 odst. 1 TŘ má manžel obviněného právo odepřít výpověď jako svědek. Výjimka podle § 100 odst. 3 TŘ se zde neuplatní. Je pravda, že zločin vraždy podle § 140 TZ je uveden ve výčtu trestných činů, stran nichž existuje oznamovací povinnost podle § 368 odst. 1 TZ, avšak podle § 368 odst. 2 TZ se tato oznamovací povinnost nevztahuje na případy uvedení osob blízkých (§ 125 TZ) v nebezpečí trestního stíhání.

Podle § 163 odst. 1 TŘ lze trestní stíhání proti tomu, kdo je ve vztahu k poškozenému manželem, zahájit a v již zahájeném trestním stíhání pokračovat pouze se souhlasem poškozeného, jen v případech taxativně

uvedených trestných činů v tomto ustanovení, přičemž zločin vraždy podle § 140 TZ v tomto taxativním výčtu uveden není.

6 Běta má právo odepřít výpověď proti Arnoštovi, a to podle § 100 odst. 1 TŘ.

Prohlášení Běty, že si nepřeje, aby její manžel Arnošt byl trestně stíhán, má právní účinek, a to podle § 163 odst. 1 TŘ.

Podle § 100 odst. 1 TŘ má manžel obviněného právo odepřít výpověď jako svědek.

Podle § 163 odst. 1 TŘ trestní stíhání pro trestný čin ublížení na zdraví podle § 146 TZ proti tomu, kdo je ve vztahu k poškozenému manželem, lze zahájit a v již zahájeném trestním stíhání pokračovat pouze se souhlasem poškozeného.

Ze zadání přitom nevyplývá, že by zde byla některá ze skutečností podle § 163a odst. 1 písm. a) až d) TŘ, které by umožňovaly trestní stíhání obviněného i bez souhlasu poškozeného.

7 Soud zproští obžalovaného obžaloby podle § 226 písm. c) TŘ.

V hlavním líčení se nepodařilo bezpečně prokázat, že to byl právě František, kdo jed obstaral.

Podle § 2 odst. 5 TŘ musí být rozhodnutí v trestním řízení založeno na spolehlivě zjištěném skutkovém stavu, o němž nejsou důvodné pochybnosti (zásada materiální pravdy).

Jsou-li pochybnosti o vině obžalovaného a nelze-li je odstranit dalším dokazováním, je třeba rozhodnout ve prospěch obžalovaného (pravidlo „in dubio pro reo“ vyplývající ze zásady presumpce neviny – § 2 odst. 2 TŘ).

Podle § 226 písm. c) TŘ soud zproští obžalovaného obžaloby, nebylo-li prokázáno, že skutek spáchal obžalovaný.

Příklad č. 9

Zlá Izabela

■ Chtěje se alespoň na čas zbavit svého manžela Maria, vyzvala Izabela svoji šestnáctiletou dceru Eriku, aby zatelefonovala na policii a oznámila, že ji její nevlastní otec Mario znásilnil. Erika to však odmítla učinit.

Proto Izabela, která chovala v náručí dvouletého Lukáše, bratra Eriky, se s Lukášem vyklonila z okna bytu v pátém poschodí a pohrozila Erice, že Lukáše pustí z okna, pokud ihned na policii nezatelefonuje. V obavě o Lukášův život proto Erika na policii zatelefonovala tak, jak jí matka přikázala.

Otázky

- 1 Jak právně posoudíme Eričino jednání? Odůvodněte.
- 2 Ještě před zahájením trestního stíhání proti Mariovi provedl policejní orgán neodkladný úkon spočívající ve výsledku svědkyně Eriky. Výsledku byly přítomny pouze tyto osoby: vyslyšající, svědkyně Erika, zapisovatelka a psycholog se specializací na psychologii dětí a mládeže. Byl takový neodkladný úkon výsledkem svědka proveden v souladu s trestním řádem? Odůvodněte.
- 3 Jak právně posoudíme jednání Izabely, která Lukášovi ve skutečnosti ublížit nechtěla. Přitom vezměte v úvahu, že Mario strávil v této věci 10 měsíců ve vazbě. Odůvodněte.
- 4 Předseda senátu získal spolehlivé informace, že hlavního líčení se hodlá zúčastnit početné a znesvářené příbuzenstvo Izabely a Maria. Proto ještě před zahájením hlavního líčení rozhodl senát v neveřejném zasedání o vyloučení veřejnosti a toto rozhodnutí vyvěsil na dveřích jednací síně. Byl tento postup soudu v souladu se zákonem? Odůvodněte.
- 5 Izabela byla soudem prvního stupně odsouzena k nepodmíněnému trestu odnětí svobody. Již druhý den po vyhlášení

odsuzujícího rozsudku bylo soudu doručeno odvolání orgánu sociálně-právní ochrany dětí, ve kterém bylo namítáno, že nepodmíněný trest odnětí svobody je nepřiměřený poměrům odsouzené, protože pečuje o dvě nezletilé děti. Jak odvolací soud o tomto odvolání rozhodne? Odůvodněte.

- 6** Posuďte jako samostatný případ, že v jiný den a za zcela jiných okolností Izabela dvouletého Lukáše držela ledabyle v okně, Lukáš se jí vysmekl a zřítíl se z druhého patra na zem, kde zůstal – zjevně těžce zraněný – ležet. Aniž by mu zajistila lékařské vyšetření a ošetření, odnesla jej Izabela do bytu a uložila do postýlky spoléhajíc se, že se „z toho vyspí“. Když se Erika vrátila se školy, zjistila, že její bratr je těžce zraněn, a proto zavolala záchrannou službu. Lukáš těžká zranění přežil. Odůvodněte.
- 7** Ve zcela jiném případě byl Mario odsouzen k výjimečnému trestu odnětí svobody na doživotí se zařazením do věznice se zvýšenou ostrahou. Může soud při vyhlásování rozsudku učinit takový výrok, v jehož důsledku bude Mario oprávněn požádat o podmíněné propuštění z výkonu trestu odnětí svobody až po vykonání 30 let trestu? Odůvodněte.

Poznámky

[illegible]

Toto je pouze náhled elektronické knihy. Zakoupení její plné verze je možné v elektronickém obchodě společnosti eReading.